

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2018/2067**(2018. gada 19. decembris)****par datu verifikāciju un verificētāju akreditāciju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībai un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 15. panta trešo daļu un 10.a panta otro daļu,

tā kā:

- (1) Šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā, lai ņemtu vērā starptautisko standartu un ieteicamās prakses pirmo izdevumu vides aizsardzības jomā "Starptautiskās aviācijas oglekļa emisiju izlīdzināšanas un samazināšanas shēma" (CORSA) (Čikāgas konvencijas 16. pielikuma IV sējums), ko ICAO padome pieņēma 214. sesijas desmitajā sanāksmē 2018. gada 27. jūnijā, jo tos plānots piemērot no 2019. gada.
- (2) Ir nepieciešama vispārēja verificētāju akreditācijas noteikumu sistēma, lai nodrošinātu, ka Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ietvaros operatora vai gaisakuģa operatora saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2018/2066 ⁽²⁾ iesniedzamo ziņojumu pārbaudi veic verificētāji, kuriem ir tehniskā kompetence uzticētā uzdevuma neatkarīgai un taisnīgai veikšanai atbilstoši šajā regulā izklāstītajām prasībām un principiem.
- (3) Komisijas Regulas (ES) Nr. 600/2012 ⁽³⁾ īstenošanā gūtā pieredze liecina, ka akreditācijas un verifikācijas noteikumi ir jāuzlabo, jāprecizē un jāvienkāršo, lai veicinātu saskaņotību un vairotu sistēmas efektivitāti. Tāpēc Regulā (ES) Nr. 600/2012 ir jāizdara vairāki grozījumi. Skaidrības labad minētā regula būtu jāaizstāj.
- (4) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/123/EK ⁽⁴⁾ tika izveidota vispārēja sistēma, kuras uzdevums bija sekmēt pakalpojumu brīvu apriti un pakalpojumu sniedzēju brīvu pārvietošanos Savienībā, vienlaikus saglabājot augstu pakalpojumu kvalitāti. Savienības mērogā saskaņoti Savienības emisiju tirdzniecības sistēmas akreditācijas un verifikācijas noteikumi palīdzēs izveidot konkurētspējīgu verificētāju tirgu, tajā pašā laikā nodrošinot pārskatāmību un informāciju operatoriem un gaisa kuģu ekspluatantiem.
- (5) Īstenojot Direktīvas 2003/87/EK 15. pantu, jāpanāk sinerģija starp plašu akreditācijas sistēmu, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 765/2008 ⁽⁵⁾, un attiecīgajiem noteikumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumā Nr. 768/2008/EK ⁽⁶⁾, no vienas puses, un Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas īpatnībām un prasībām, kas ir būtiskas Direktīvas 2003/87/EK efektīvai īstenošanai, no otras puses. Tiem verificētāju akreditācijas aspektiem, kas nav apskatīti šajā regulā, būtu jāturpina piemērot Regulu (EK)

⁽¹⁾ OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.

⁽²⁾ Komisijas 2018. gada 19. decembra Īstenošanas regula (ES) 2018/2066 par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK un ar ko groza Komisijas Regulu (ES) Nr. 601/2012 (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 1. lappusi).

⁽³⁾ Komisijas 2012. gada 21. jūnija Regula (ES) Nr. 600/2012 par siltumnīcefekta gāzu ziņojumu un tonnkilometru ziņojumu verifikāciju un par verificētāju akreditāciju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 181, 12.7.2012., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīva 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 376, 27.12.2006., 36. lpp.).

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 765/2008, ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Lēmums Nr. 768/2008/EK par produktu tirdzniecības vienotu sistēmu un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 93/465/EEK (OV L 218, 13.8.2008., 82. lpp.).

Nr. 765/2008. Jo īpaši būtu jānodrošina, ka gadījumos, kad dalībvalsts iekšējās prakses dēļ tiek izmantota alternatīva akreditācijas procedūra, proti, tiek sertificēti verificētāji, kas ir fiziskas personas, un to veic šīs dalībvalsts saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 765/2008 izraudzīta valsts iestāde, attiecīgā dalībvalsts sniedz dokumentāru apliecinājumu, ka šāda iestāde atbilst uzticamības līmenim, kas ir līdzvērtīgs valsts akreditācijas struktūrām, kurās sekmīgi veikta salīdzinošā izvērtēšana, kuru organizējusi atbilstoši minētās regulas 14. pantam atzītā struktūra.

- (6) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1221/2009 ⁽¹⁾ paredz vidisko verificētāju neatkarīgu un neitrālu akreditācijas vai licencēšanas sistēmu. Lai nodrošinātu saskaņotību un samazinātu dalībvalstu un ekonomikas operatoru administratīvo slogu, jāņem vērā sinerģija starp šo regulu un minēto regulu.
- (7) Verifikācijas un akreditācijas sistēmā jāizvairās no nevajadzīgas procedūru un organizāciju dublēšanās ar tām, kas izveidotas ar citiem Savienības juridiskajiem instrumentiem, jo tas radītu lielāku slogu dalībvalstīm vai ekonomikas dalībniekiem. Tāpēc ir lietderīgi izmantot paraugpraksi, kas izriet no to saskaņoto standartu piemērošanas, kurus pieņēmusi Eiropas Standartizācijas komiteja, pamatojoties uz Komisijas doto uzdevumu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1025/2012 ⁽²⁾; te var minēt, piemēram, saskaņoto standartu par vispārējām prasībām akreditācijas institūcijām, kuras akreditē atbilstības novērtēšanas institūcijas, un saskaņoto standartu par prasībām siltumnīcefekta gāzu validācijas un verifikācijas iestādēm izmantošanā akreditācijā vai citos atzīšanas veidos (atsauces uz šiem standartiem ir publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*), kā arī dokumentu EA-6/03 un citus tehniskus dokumentus, ko izstrādājusi organizācija "Eiropas Sadarbība akreditācijai" vai citas struktūras.
- (8) Izveidojot saskaņotus noteikumus operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu verifikācijai un verificētāju akreditācijai, jānodrošina, lai slogs, kas tiek uzlikts operatoriem, kuri gadā emitē mazāku oglekļa dioksīda (CO₂) daudzumu, gaisa kuģu operatoriem, kurus uzskata par mazajiem emitētājiem Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 nozīmē, un dalībvalstu rīcībā esošajiem resursiem, nav nesamērīgs ar attiecīgajiem mērķiem.
- (9) Lai vislabāk izmantotu sinerģiju un ņemot vērā to, cik svarīgi ir verificēt datus, ko izmanto *ex ante* līmeņatzīmju atjaunināšanā un kvotu bezmaksas iedalē iekārtām, noteikumus par Komisijas 2018. gada 19. decembra Deleģētajā regulā .../..., ar ko nosaka Savienības mēroga pārejas noteikumus saskaņotai emisijas kvotu bezmaksas iedalei saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK 10.a pantu ⁽³⁾ prasīto bāzlinijas datu ziņojumu un jaunu iekārtu datu ziņojumu verifikāciju pienākas iekļaut saskaņotajos noteikumos par verifikāciju un verificētāju akreditāciju.
- (10) Ar Direktīvas 2003/87/EK 27. pantu dalībvalstīm gadījumos, kad ir izpildīti minētajā pantā paredzētie nosacījumi, ir jālūdz neiekļaut Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā mazas iekārtas, ja uz tām tiek attiecināti līdzvērtīgi pasākumi. Ar Direktīvas 2003/87/EK 27.a pantu dalībvalstīm gadījumos, kad ir izpildīti minētajā pantā paredzētie nosacījumi, ir jālūdz neiekļaut Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā iekārtas, kuru emisijas ir mazākas par 2 500 t. Šo regulu nevajadzētu tieši piemērot iekārtām, kas izslēgtas no sistēmas atbilstoši Direktīvas 2003/87/EK 27. vai 27.a pantam, izņemot gadījumu, kad dalībvalsts nolēm, ka šī regula ir jāpiemēro.
- (11) Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK V pielikumā izklāstītajiem principiem verificētajam būtu jāapmeklē objekts, lai novērtētu attiecīgās iekārtas vai gaisa kuģu operatora robežas, novērtētu mēraparātu un monitoringa sistēmu darbību, rīkotu pārrunas un īstenotu citas darbības. Vajadzētu paredzēt, ka verificētāja objektu neapmeklēt drīkst tikai ar īpašiem nosacījumiem.
- (12) Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK V pielikuma principiem verificētajam būtu jāizmanto uz risku balstīta pieeja, lai sagatavotu verifikācijas atzinumu, kur ar pienācīgu pārliecību secināts, ka kopējais emisiju daudzums vai tonnkilometru skaits nav būtiski nepatiess un ka ziņojumu var verificēt kā apmierinošu. Pārliecības līmeni būtu jāsaista ar verifikācijas laikā veiktās pārbaudes apjomu un detalizācijas pakāpi un verifikācijas atzinuma

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Regula (EK) Nr. 1221/2009 par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (EMAS), kā arī par Regulas (EK) Nr. 761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu (OV L 342, 22.12.2009., 1. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regula (ES) Nr. 1025/2012 par Eiropas standartizāciju, ar ko groza Padomes Direktīvas 89/686/EEK un 93/15/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/9/EK, 94/25/EK, 95/16/EK, 97/23/EK, 98/34/EK, 2004/22/EK, 2007/23/EK, 2009/23/EK un 2009/105/EK, un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 87/95/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1673/2006/EK (OV L 316, 14.11.2012., 12. lpp.).

⁽³⁾ *Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta.

formulējumu. Vajadzētu verificētājam noteikt pienākumu vienu vai vairākas verifikācijas darbības atkarībā no verifikācijas gaitā izdarītajiem konstatējumiem un iegūtās informācijas pielāgot tā, lai izpildītu prasības gūt pienācīgu pārliecību.

- (13) Lai nerastos sajukums starp kompetentās iestādes un verificētāja lomām, vajadzētu skaidri definēti, kādi ir verificētāja pienākumi verifikācijas gaitā. Verificētājam būtu jāņem par pamatu kompetentās iestādes apstiprinātais monitoringa plāns un jānovērtē, vai šis plāns un tajā aprakstītās procedūras ir pareizi īstenotas. Ja verificētājs konstatējis neatbilstību Īstenošanas regulai (ES) 2018/2066, verificētāja pienākums būtu uz šo neatbilstību norādīt verifikācijas ziņojumā.
- (14) Lai efektīvi verificētu operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu, būtu pilnībā jāizprot operatora vai gaisakuģa operatora darbības. Pieprasītās verifikācijas darbības verificētājam būtu jāveic tikai pēc tam, kad viņš pēc sākotnējā novērtējuma ir pārliecinājies, ka ir kompetents to darīt. Cenšoties panākt pēc iespējas augstāku verifikācijas darbību kvalitāti, būtu jāizstrādā saskaņoti noteikumi sākotnējam novērtējumam, lai noteiktu, vai verificētājs ir kompetents, neatkarīgs un neitrāls un var veikt pieprasītās verifikācijas darbības saskaņā ar šajā regulā izklāstītajiem noteikumiem un principiem.
- (15) Apmaiņa ar attiecīgo informāciju starp operatoru vai gaisakuģa operatoru un verificētāju ir būtiska visā verifikācijas procesā, jo īpaši pirmslīguma posmā, laikā, kad verificētājs veic stratēģisko analīzi, un visā verifikācijas gaitā. Ir jāizstrādā saskaņotu prasību kopums, kas reglamentētu šādu informācijas apmaiņu starp operatoru vai gaisakuģa operatoru un verificētāju visā procesā.
- (16) Visas verifikācijas darbības verifikācijas procesā ir savstarpēji saistītas un būtu jāpabeidz, verificētājam izdodot verifikācijas ziņojumu, kurā ir iekļauts verifikācijas atzinums, kas atbilst verifikācijas novērtējuma rezultātiem. Ir jānosaka saskaņotas prasības attiecībā uz verifikācijas ziņojumiem un verifikācijas darbību veikšanu, lai nodrošinātu, ka verifikācijas ziņojumi un verifikācijas darbības dalībvalstīs atbilst vienādiem standartiem.
- (17) Analīze par paziņoto datu atkarību no nepatiesiem apgalvojumiem, kas varētu būt būtiski, ir svarīga verifikācijas procesa daļa, kura nosaka, kā verificētājam jāveic verifikācijas darbības. Tāpēc katrs verifikācijas procesa elements ir cieši saistīts ar analīzes rezultātiem par šo nepatieso apgalvojumu risku.
- (18) Ir vajadzīgi īpaši noteikumi par gaisa kuģu operatoru ziņojumu verifikāciju un to objektu operatoru ziņojumu verifikāciju, uz kuriem attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK ⁽¹⁾.
- (19) Pareiza un efektīva operatora vai gaisakuģa operatora ziņošana par siltumnīcefekta gāzu emisijām ir būtiska Direktīvas 2003/87/EK īstenošanai. Lai nodrošinātu, ka monitoringa un ziņošanas process notiek pienācīgi, verifikācijas darbību ietvaros verificētājam būtu jāsekmē operatora vai gaisakuģa operatora darbības nepārtraukta pilnveidošana.
- (20) Veikt verifikācijas darbības un izsniegt verifikācijas ziņojumus drīkst vienīgi verificētāji un to personāls, kuri ir kompetenti to darīt. Verificētājiem būtu jāievieš un pastāvīgi jāuzlabo iekšējie procesi, kas nodrošina, ka viss verifikācijas darbībās iesaistītais personāls ir kompetents veikt tiem uzticētos uzdevumus. Visās dalībvalstīs vajadzētu būt vienādiem verificējamiem, objektīviem un pārredzamiem kritērijiem, kā noteikt, vai verificētājs ir kompetents.
- (21) Valsts akreditācijas struktūrai, kura izveidota atbilstīgi Regulai (EK) Nr. 765/2008, vajadzētu būt pilnvarotai akreditēt un izsniegt autoritatīvu apliecinājumu par verificētāja kompetenci verifikācijas darbību veikšanai saskaņā ar šo regulu, pieņemot administratīvus pasākumus un pārraudzīt verificētājus.
- (22) Verificētājiem izmantojamas veidnes vai specifiski datņu formāti veicina saskaņotību starp dalībvalstīm un ļauj izvairīties no atšķirīgām pieejām. Verificētājiem būtu jāizmanto Komisijas izstrādātas veidnes vai specifiski datņu formāti. Ja dalībvalsts ir izstrādājusi savas veidnes vai datņu formāta specifiskāciju, tad, lai nodrošinātu saskaņotu pieeju, tajās vajadzētu ietvert vismaz tādu pašu saturu kā Komisijas izstrādātajās veidnēs.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīva 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 (OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp.).

- (23) Dalībvalstij, kura uzskata, ka nav ekonomiski izdevīgi vai ilgtspējīgi izveidot valsts akreditācijas struktūru vai veikt akreditāciju, vajadzētu būt atļautam izmantot citas dalībvalsts valsts akreditācijas struktūru. Veikt akreditācijas darbības atbilstoši šai regulai būtu jāatļauj tikai valsts akreditācijas struktūrām, kurās sekmīgi veikta salīdzinošā izvērtēšana, kuru organizējusi saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 14. pantu atzītā struktūra.
- (24) Būtu jāpresumē, ka valsts akreditācijas struktūras, kuras pierāda saskaņību ar šo regulu un kurās sekmīgi veikta saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 765/2008 14. pantu atzītās struktūras organizētā salīdzinošā izvērtēšana, ir izpildījušas valsts akreditācijas struktūrām izvirzītās procedūras prasības, piemēram, prasības par valsts akreditācijas struktūras struktūru, kompetences novērtēšanas procesa izveidi, vajadzīgo procedūru un vadības sistēmas ieviešanu un pasākumu noteikšanu iegūtās informācijas konfidencialitātes nodrošināšanai, un tās jāatbrīvo no jaunas salīdzinošās izvērtēšanas pēc šīs regulas stāšanās spēkā. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/4/EK⁽¹⁾ vidiskā informācija, kas iekļauta pārvaldes iestāžu rīcībā esošajos verificētajos operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumos, ir jāpublisko pārredzamības nodrošināšanas nolūkos, ievērojot noteiktas konfidencialitātes prasības.
- (25) Efektīva valsts akreditācijas struktūru vai attiecīgā gadījumā citu valsts iestāžu un kompetento iestāžu sadarbība ir būtiska pareizai siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas darbībai un verificācijas kvalitātes pārraudzībai. Pārredzamības labad jāpanāk, lai valsts akreditācijas struktūras vai attiecīgā gadījumā citas valsts iestādes un kompetentās iestādes iedibina efektīvu informācijas apmaiņu. Informācijas apmaiņa kompetento iestāžu starpā, kā arī starp kompetentajām iestādēm un valsts akreditācijas struktūrām ir jāreglamentē ar visstingrākajām konfidencialitātes un profesionālā noslēpuma garantijām un jāveic atbilstoši piemērojamiem valsts un Savienības tiesību aktiem.
- (26) Šī regula paredz tādas akreditācijas un verificācijas uzlabojumus, kuros daļēji ņemts vērā starptautisko standartu un ieteicamās prakses pirmais izdevums vides aizsardzības jomā "Starptautiskās aviācijas oglekļa emisiju izlīdzināšanas un samazināšanas shēma" (CORSIA) (Čikāgas konvencijas 16. pielikuma IV sējums), ko ICAO padome pieņēma 214. sesijas desmitajā sanāksmē 2018. gada 27. jūnijā. Tiek grozīta arī regula par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK, lai ņemtu vērā starptautisko standartu un ieteicamās prakses pirmo izdevumu, un šos abus aktus papildina deleģētais akts saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 28.c pantu.
- (27) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Klimata pārmaiņu komitejas atzinumu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

Šī regula paredz noteikumus par atbilstīgi Direktīvai 2003/87/EK iesniegto ziņojumu verificāciju un verificētāju akreditāciju un pārraudzību.

Neskarot Regulu (EK) Nr. 765/2008, šī regula paredz arī noteikumus par verificētāju savstarpējo atzīšanu un valsts akreditācijas struktūru salīdzinošo izvērtēšanu (vienādranga izvērtēšana) saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 15. pantu.

2. pants

Darbības joma

Šo regulu piemēro to siltumnīcefekta gāzu emisiju un tonnkilometru datu verificācijai, kas attiecas uz laiku no 2019. gada 1. janvāra un paziņoti saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 14. pantu, un to datu verificācijai, kas ir relevanti *ex-ante* līmeņatzīmju atjaunināšanai un kvotu bezmaksas iedalei iekārtām.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīva 2003/4/EK par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 90/313/EEK (OV L 41, 14.2.2003., 26. lpp.).

3. pants

Definīcijas

Papildus definīcijām, kas noteiktas Direktīvas 2003/87/EK 3. pantā un Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 3. pantā, šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- (1) “nekonstatēšanas risks” ir risks, ka verificētājs nekonstatēs būtiski nepatiesus apgalvojumus;
- (2) “akreditācija” ir valsts akreditācijas struktūras apliecinājums, ka verificētājs atbilst saskaņoto standartu prasībām Regulas (EK) Nr. 765/2008 2. panta 9. punkta nozīmē un šajā regulā noteiktajām prasībām, lai varētu veikt operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu verificāciju atbilstīgi šai regulai;
- (3) “verificētājs” ir juridiska persona vai cits tiesību subjekts, kas veic verificācijas darbības saskaņā ar šo regulu un ko akreditējusi valsts akreditācijas struktūra saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 765/2008 un šo regulu, vai verificācijas ziņojuma izdošanas brīdī citādi pilnvarota fiziska persona, neskarot minētās regulas 5. panta 2. punktu;
- (4) “verifikācija” ir darbības, ko veic verificētājs, lai izdotu verificācijas ziņojumu saskaņā ar šo regulu;
- (5) “nepatiess apgalvojums” ir nepilnīgi, sagrozīti vai kļūdaini operatora vai gaisakuģa operatora sniegtie dati, izņemot nenoteiktības, kas pieļaujamas saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu;
- (6) “būtiski nepatiess apgalvojums” ir nepatiess apgalvojums, kas pēc verificētāja atzinuma atsevišķi vai kopā ar citiem nepatiesiem apgalvojumiem pārsniedz būtiskuma līmeni vai varētu ietekmēt kompetentās iestādes attieksmi pret operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu;
- (7) “operatora vai gaisakuģa operatora ziņojums” ir gada emisiju ziņojums, ko iesniedz operators vai gaisakuģa operators saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 14. panta 3. punktu, tonnkilometru ziņojums, ko iesniedz gaisakuģa operators, lai pieteiktos uz kvotu iedali atbilstoši minētās direktīvas 3.e un 3.f pantam, bāzlinijas datu ziņojums, ko iesniedz operators saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) .../... 4. panta 2. punktu, vai datu ziņojums, ko iesniedz operators saskaņā ar minētās regulas 5. panta 2. punktu;
- (8) “akreditācijas joma” ir I pielikumā minētās darbības, kuru akreditācija tiek lūgta vai kuras jau ir akreditētas;
- (9) “kompetence” ir spēja izmantot zināšanas un prasmes, lai veiktu kādu darbību;
- (10) “būtiskuma līmenis” ir kvantitatīvs sliekšnis vai robežvērtība, kuru pārsniedzot, nepatiesus apgalvojumus atsevišķi vai kopā ar citiem nepatiesiem apgalvojumiem verificētājs uzskata par būtiskiem;
- (11) “kontroles sistēma” ir operatora vai gaisakuģa operatora riska novērtējums un visu kontroles darbību kopums, ieskaitot to nepārtrauktu pārvaldību, kuru operators vai gaisakuģa operators ir izveidojis, dokumentējis, ieviesis un uzturējis saskaņā ar attiecīgi Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 59. pantu vai Deleģētās regulas (ES) .../... 11. pantu;
- (12) “kontroles darbības” ir jebkura rīcība vai pasākumi, kurus operators vai gaisakuģa operators veicis, lai mazinātu raksturīgos riskus;
- (13) “nesaskanība” ir jebkurš no šiem gadījumiem:
 - a) operatora emisiju ziņojuma verificēšanas nolūkā – operatora darbība vai bezdarbība, kas ir pretrunā siltumnīcefekta gāzu emisijas atļaujai un kompetentās iestādes apstiprinātā monitoringa plāna prasībām;
 - b) gaisakuģa operatora emisiju ziņojuma vai tonnkilometru ziņojuma verificēšanas nolūkā – gaisakuģa operatora darbība vai bezdarbība, kas ir pretrunā kompetentās iestādes apstiprinātā monitoringa plāna prasībām;
 - c) tā bāzlinijas datu ziņojuma verificēšanas nolūkā, ko iesniedz operators saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) .../... 4. panta 2. punktu, vai tā jaunas iekārtas datu ziņojuma verificēšanas nolūkā, ko iesniedz operators saskaņā ar minētās regulas 5. panta 2. punktu, – operatora darbība vai bezdarbība, kas ir pretrunā monitoringa metodikas plāna prasībām;
 - d) akreditācijas nolūkā atbilstīgi IV nodaļai – verificētāja darbība vai bezdarbība, kas ir pretrunā šīs regulas prasībām;

- (14) "objekts" gaisakuģa operatora emisiju vai tonnkilometru ziņojuma verificācijas nolūkā ir vietas, kur tiek definēts un pārvaldīts monitoringa process, ieskaitot vietas, kur tiek kontrolēti un uzglabāti attiecīgie dati un informācija;
- (15) "kontroles vide" ir vide, kurā darbojas iekšējās kontroles sistēma, un operatora vai gaisakuģa operatora vispārējās pārvaldes darbības, kuru mērķis ir nodrošināt informētību par šo iekšējās kontroles sistēmu;
- (16) "raksturīgais risks" ir operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma parametra atkarība no nepatiesiem apgalvojumiem, kas varētu būt būtiski atsevišķi vai kopā ar citiem nepatiesiem apgalvojumiem, pirms tiek ņemta vērā attiecīgo kontroles darbību ietekme;
- (17) "kontroles risks" ir operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma parametra atkarība no nepatiesiem apgalvojumiem, kas varētu būt būtiski atsevišķi vai kopā ar citiem nepatiesiem apgalvojumiem un ko kontroles sistēma laikus nenovērš vai nekonstatē un neizlabo;
- (18) "verifikācijas risks" ir risks, kas atkarīgs no raksturīgā riska, kontroles riska un nekonstatēšanas riska, ka verificētājs sniedz nepienācīgu verificācijas atzinumu, ja operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumā ir būtiski nepatiesi apgalvojumi;
- (19) "pienācīga pārlicība" ir augsta, bet ne absolūta pārlicība, kas apstiprinoši izteikta verificācijas atzinumā, par to, ka verificējama operatora vai gaisakuģa operatora ziņojums nesatur būtiski nepatiesus apgalvojumus;
- (20) "analītiskas procedūras" ir analīze, kurā tiek novērtētas svārstības un tendences datus, tostarp tādu sakarību analīze, kuras ir pretrunā ar citu relevanto informāciju vai atšķiras no prognozētajiem lielumiem;
- (21) "iekšējā verificācijas dokumentācija" ir visa iekšējā dokumentācija, ko verificētājs ir savācis kā dokumentārus pierādījumus un pamatojumu darbībām, kas tiek veiktas, lai verificētu operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu;
- (22) "ES ETS galvenais auditors" ir ES ETS auditors, kura uzdevums ir vadīt un pārraudzīt verificācijas komandu un kurš atbild par operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma verificēšanu un ziņošanu par to;
- (23) "ES ETS auditors" ir atsevišķs loceklis verificācijas komandā, kas atbild par operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma verificāciju un kurš nav ES ETS galvenais auditors;
- (24) "tehniskais eksperts" ir persona, kam ir padziļinātas zināšanas un specializācija konkrētā jautājumā, kas nepieciešamas verificācijas darbību veikšanai III nodaļas nolūkā un akreditācijas darbību veikšanai V nodaļas nolūkā;
- (25) "pārlicības līmenis" ir verificētāja verificācijas ziņojumā paustā pārlicības pakāpe, pamatojoties uz mērķi samazināt verificācijas risku atbilstīgi verificācijas uzdevuma apstākļiem;
- (26) "vērtētājs" ir persona, kuru valsts akreditācijas struktūra ieceļ, lai tas individuāli vai vērtēšanas komandas sastāvā novērtētu verificētāju atbilstoši šai regulai;
- (27) "galvenais vērtētājs" ir vērtētājs, kas kopumā atbild par verificētāja novērtēšanu saskaņā ar šo regulu;
- (28) "bāzlīnijas datu ziņojums" ir ziņojums, ko operators iesniedzis saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) .../... 4. panta 2. punktu;
- (29) "jaunas iekārtas datu ziņojums" ir ziņojums, ko operators iesniedzis saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) .../... 5. panta 2. punktu.

4. pants

Atbilstības prezumpcija

Prezumē, ka verificētājs, kurš pierāda savu atbilstību kritērijiem, kuri noteikti Regulas (EK) Nr. 765/2008 2. panta 9. punktā minētajos attiecīgajos saskaņotajos standartos vai to daļās, uz ko publicētas atsaucis *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, atbilst šīs regulas II un III nodaļas prasībām, ciktāl piemērojami saskaņotie standarti šīs prasības aptver.

5. pants

Vispārējā akreditācijas sistēma

Ja šajā regulā nav noteikti īpaši noteikumi par valsts akreditācijas struktūru sastāvu vai par darbībām un prasībām, kas saistītas ar akreditāciju, piemēro attiecīgos Regulas (EK) Nr. 765/2008 noteikumus.

II NODAĻA

VERIFIKĀCIJA

6. pants

Verifikācijas ticamība

Verificēto emisiju ziņojums, bāzlinijas datu ziņojums vai jaunas iekārtas datu ziņojums ir tāds, ka lietotāji var tam ticēt. Tas patiesi atspoguļo to, kas tajā jāuzrāda vai kā uzrādīšanu var pamatoti sagaidīt.

Operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma verifikācijas process ir efektīvs un drošs līdzeklis, kas papildina kvalitātes nodrošināšanas un kvalitātes kontroles procedūras, sniedzot informāciju, ko operators vai gaisakuģa operators var izmantot emisiju monitoringa un ziņošanas pilnveidošanai.

7. pants

Verificētāja vispārīgie pienākumi

1. Verificētājs veic šajā nodaļā paredzēto verifikāciju un darbības, lai sagatavotu verifikācijas ziņojumu, kurā ar pienācīgu pārlicību secināts, ka operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumā nav būtiski nepatiesu apgalvojumu.
2. Verificētājs plāno un veic verifikāciju ar profesionālu piesardzību, atzīstot, ka var pastāvēt apstākļi, kuru dēļ operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumā ietvertā informācija var saturēt būtiski nepatiesus apgalvojumus.
3. Verificētājam verifikācija jāveic sabiedrības interesēs, neatkarīgi no operatora vai gaisakuģa operatora un kompetentajām iestādēm, kas atbild par Direktīvu 2003/87/EK.
4. Verificētājs verifikācijas laikā novērtē, vai
 - a) operatora vai gaisakuģa operators ziņojums ir pilnīgs un atbilst prasībām, kas noteiktas attiecīgi Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 X pielikumā vai Deleģētās regulas (ES) .../... IV pielikumā;
 - b) operators vai gaisa kuģa operators ir rīkojies saskaņā ar siltumnīcefekta gāzu emisijas atļaujas un kompetentās iestādes apstiprinātā monitoringa plāna prasībām, ja tiek veikta operatora emisiju ziņojuma verifikācija, un saskaņā ar kompetentās iestādes apstiprinātā monitoringa plāna prasībām, ja tiek veikta gaisakuģa operatora emisiju vai tonnkilometru ziņojuma verifikācija;
 - c) operators ir rīkojies saskaņā ar prasībām monitoringa metodikas plānā, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) .../... 8. pantam un ko apstiprinājusi kompetentā iestāde, ja tiek veikta operatora bāzlinijas datu ziņojuma vai jaunas iekārtas datu ziņojuma verifikācija;
 - d) operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma dati nesatur būtiski nepatiesus apgalvojumus;
 - e) var sniegt informāciju par operatora vai gaisakuģa operatora datu plūsmas darbībām, kontroles sistēmu un saistītajām monitoringa un ziņošanas uzlabošanas procedūrām.

Atkāpjoties no c) punkta, verificētājs novērtē, vai operatora monitoringa metodikas plāns atbilst Deleģētās regulas (ES) .../... prasībām, ja šis monitoringa metodikas plāns nav jāapstiprina kompetentajai iestādei pirms bāzlinijas datu ziņojuma iesniegšanas. Ja verificētājs atklāj, ka monitoringa metodikas plāns neatbilst Deleģētās regulas (ES) .../... prasībām, operators monitoringa metodikas plānu groza tā, lai panāktu tā atbilstību minētajai regulai.

Šī punkta d) apakšpunkta nolūkā verificētājs no operatora vai gaisakuģa operatora iegūst skaidrus un objektīvus pierādījumus, kas pamato paziņotās agregētās emisijas, tonnkilometrus vai ar bezmaksas iedali saistītos datus, ņemot vērā visu pārējo informāciju, kas sniegta operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumā.

5. Ja verificētājs atklāj, ka operators vai gaisakuģa operators nepilda Īstenošanas regulu (ES) 2018/2066 vai Deleģēto regulu (ES) .../..., verificētājs uz šo nepareizību verifikācijas ziņojumā norāda arī tad, ja kompetentā iestāde ir apstiprinājusi attiecīgi monitoringa plānu vai monitoringa metodikas plānu.

6. Ja kompetentā iestāde nav apstiprinājusi monitoringa plānu atbilstīgi Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 12. pantam, ja tas ir nepilnīgs vai ja pārskata periodā tajā ir izdarīti minētās Īstenošanas regulas 15. panta 3. vai 4. punktā minētie nozīmīgie grozījumi, kurus kompetentā iestāde nav pienācīgi apstiprinājusi, verificētājs iesaka operatoram vai gaisakuģa operatoram iegūt nepieciešamo apstiprinājumu no kompetentās iestādes.

Ja kompetentajai iestādei monitoringa metodikas plāns ir jāapstiprina pirms bāzlinijas datu ziņojuma iesniegšanas atbilstīgi Deleģētās regulas (ES) .../... 8. panta 4. punktam, bet monitoringa metodikas plāns nav apstiprināts vai tas ir nepilnīgs, vai tajā ir izdarīti minētās regulas 9. panta 5. punktā minētie nozīmīgie grozījumi, kurus kompetentā iestāde nav pienācīgi apstiprinājusi, verificētājs iesaka operatoram iegūt nepieciešamo apstiprinājumu no kompetentās iestādes.

Pēc apstiprinājuma saņemšanas no kompetentās iestādes verificētājs turpina, atkārtoti vai attiecīgi pielāgo verificācijas darbības.

Ja pirms verificācijas ziņojuma izdošanas apstiprinājums nav saņemts, verificētājs to norāda verificācijas ziņojumā.

8. pants

Pienākumi pirms līguma noslēgšanas

1. Pirms verificācijas uzdevuma uzņemšanās verificētājs iegūst pienācīgu izpratni par operatoru vai gaisakuģa operatoru un novērtē savas spējas veikt verificāciju. Šajā nolūkā verificētājs vismaz
 - a) novērtē riskus, kas saistīti ar operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma verificēšanu saskaņā ar šo regulu;
 - b) izskata operatora vai gaisakuģa operatora sniegto informāciju, lai noteiktu verificācijas apjomu;
 - c) novērtē, vai verificācijas uzdevums ietilpst verificētāja akreditācijas jomā;
 - d) novērtē, vai verificētājam ir nepieciešamā kompetence, personāls un resursi tādas verificācijas komandas izveidei, kas spētu izprast attiecīgās sarežģītības iekārtu vai gaisakuģa operatora un flotes darbību, kā arī to, vai verificētājs spēj sekmīgi pabeigt verificācijas darbības noteiktajā laikā;
 - e) novērtē, vai verificētājs spēj nodrošināt, ka potenciālajai verificācijas komandai ir konkrētā operatora vai gaisakuģa operatora verificēšanai nepieciešamā kompetence un personāls;
 - f) attiecībā uz katru prasīto verificācijas uzdevumu nosaka laiku, kas vajadzīgs pienācīgai verificācijas veikšanai.
2. Operators vai gaisakuģa operators sniedz verificētājam visu relevanto informāciju, kas ļauj verificētājam veikt 1. punktā minētās darbības.

9. pants

Vajadzīgais laiks

1. Nosakot, cik laika vajadzīgs verificācijas uzdevumam, kā minēts 8. panta 1. punkta f) apakšpunktā, verificētājs ņem vērā vismaz
 - a) iekārtas vai gaisakuģa operatora darbību un flotes sarežģītību;
 - b) informācijas līmeni un kompetentās iestādes apstiprinātā monitoringa plāna vai monitoringa metodikas plāna sarežģītību;
 - c) nepieciešamo būtiskuma līmeni;
 - d) datu plūsmas darbību un operatora vai gaisakuģa operatora kontroles sistēmu sarežģītību un pilnīgumu;
 - e) to, kur atrodas informācija un dati, kas saistīti ar siltumnīcefekta gāzu emisijām, tonnkilometru dati vai bezmaksas iedalei relevantie dati.
2. Verificētājs nodrošina, ka verificācijas līgumā tiek paredzēta iespēja piestādīt rēķinu ne tikai par līgumā paredzēto laiku, bet arī par papildu laiku, ja tiek konstatēts, ka stratēģiskajai analīzei, riska analīzei vai verificācijas darbībām šāds papildu laiks ir vajadzīgs. Situācijas, kur var būt vajadzība pēc papildu laika, ir vismaz šādas:
 - a) ja verificācijas gaitā atklājas, ka operatora vai gaisakuģa operatora datu plūsmas darbības, kontroles darbības vai loģistika ir sarežģītāka, nekā sākotnēji domāts;

- b) ja verifikācijas gaitā verificētais datu kopās atklāj nepatiesus apgalvojumus, nesaskanības, nepietiekamus datus vai kļūdas.
3. Verificētais atvēlēto laiku norāda iekšējā verifikācijas dokumentācijā.

10. pants

Informācija no operatora vai gaisakuģa operatora

1. Pirms stratēģiskās analīzes un citos brīžos verifikācijas gaitā operators vai gaisakuģa operators verificētajam uzrāda visus šādus dokumentus:
- a) operatora siltumnīcefekta gāzu emisijas atļauja, ja tiek veikta operatora emisiju ziņojuma verifikācija;
 - b) operatora vai gaisakuģa operatora monitoringa plāna jaunāko versiju, kā arī citas attiecīgās kompetentās iestādes apstiprinātās monitoringa plāna versijas un apstiprinājuma pierādījumus;
 - c) operatora monitoringa metodikas plāna jaunākā versija, kā arī kompetentās iestādes apstiprinātās monitoringa metodikas plāna citas relevantas versijas un – attiecīgā gadījumā – apstiprinājuma pierādījumus;
 - d) operatora vai gaisakuģa operatora datu plūsmas darbību apraksts;
 - e) operatora vai gaisakuģa operatora riska novērtējums, kas minēts attiecīgi Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 59. panta 2. punkta a) apakšpunktā vai Deleģētās regulas (ES) .../... 11. panta 1. punktā, un apskats par vispārējo kontroles sistēmu,
 - f) attiecīgā gadījumā Deleģētās regulas (ES) .../... 7. panta 2. punkta c) apakšpunktā minēto vienkāršoto nenoteiktības novērtējumu;
 - g) kompetentās iestādes apstiprinātajā monitoringa plānā vai monitoringa metodikas plānā minētās procedūras, ieskaitot datu plūsmas darbību un kontroles darbību procedūras;
 - h) attiecīgi operatora vai gaisakuģa operatora gada emisiju ziņojums, tonnkilometru ziņojums, bāzlīnijas datu ziņojums vai jaunas iekārtas datu ziņojums;
 - i) attiecīgā gadījumā – iepriekšējo iedales periodu bāzlīnijas datu ziņojumi attiecībā uz agrākajiem iedales posmiem un iepriekšējo gadu ziņojumi par gada aktivitātes līmeņiem, kas kompetentajai iestādei iesniegti Direktīvas 2003/87/EK 10.a panta 21. punkta nolūkā;
 - j) attiecīgā gadījumā – Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 33. pantā minētais operatora paraugošanas plāns, ko apstiprinājis kompetentā iestāde;
 - k) ja pārskata periodā monitoringa plāns ir grozīts – dokuments, kurā reģistrēti visi šie grozījumi atbilstoši Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 16. panta 3. punktam;
 - l) attiecīgā gadījumā – Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 69. panta 4. punktā minētais ziņojums;
 - m) iepriekšējā gada vai iepriekšējā bāzlīnijas perioda verifikācijas ziņojums, ja verificētais attiecīgi iepriekšējā gadā vai iepriekšējā bāzlīnijas periodā nav veicis konkrētā operatora vai gaisakuģa operatora verifikāciju;
 - n) visa attiecīgā sarakste ar kompetento iestādi, jo īpaši informācija, kas attiecas uz paziņojumiem par grozījumiem attiecīgi monitoringa plānā vai monitoringa metodikas plānā;
 - o) informācija par datubāzēm un datu avotiem, kurus izmanto monitoringa un ziņojumu sagatavošanas nolūkos, ieskaitot Eirokontroles vai citu attiecīgu organizāciju;
 - p) ja verifikācija attiecas uz emisiju ziņojumu par iekārtu, kas veic ģeoloģisko siltumnīcefekta gāzu uzglabāšanu atļautā uzglabāšanas vietā saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK – minētajā direktīvā paredzētais monitoringa plāns un minētās direktīvas 14. pantā prasītie ziņojumi, kas aptver vismaz verificējamā emisiju ziņojuma pārskata periodu;
 - q) attiecīgā gadījumā – kompetentās iestādes atļauja neveikt iekārtu apmeklējumus uz vietas atbilstīgi 31. panta 1. punktam;
 - r) operatora sniegti pierādījumi, kas apliecina atbilstību monitoringa plānā noteiktajām pakāpju nenoteiktības robežvērtībām;
 - s) jebkura cita relevanta informācija, kas nepieciešama verifikācijas plānošanai un veikšanai;
2. pirms verificētais izsniedz verifikācijas ziņojumu, operators vai gaisakuģa operators iesniedz verificētajam galīgu, apstiprinātu un iekšēji validētu operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu.

11. pants

Stratēģiskā analīze

1. Verifikācijas sākumā verificētājs verifikācijas uzdevumu paredzamo raksturu, apjomu un sarežģītību novērtē, veicot visu to darbību stratēģisko analīzi, kuras attiecas uz iekārtu vai gaisakuģa operatoru.
2. Lai izprastu darbības, ko veic iekārta vai gaisakuģa operators, verificētājs apkopo un izskata informāciju, kas nepieciešama, lai novērtētu, vai verifikācijas komanda ir pietiekami kompetenta verifikācijas veikšanai, noteiktu, vai līgumā norādītais vajadzīgais laiks ir pareizi noteikts, un nodrošinātu, ka verificētājs spēj veikt nepieciešamo riska analīzi. Šajā informācijā iekļauj vismaz
 - a) informāciju, kas minēta 10. panta 1. punktā;
 - b) nepieciešamo būtiskuma līmeni;
 - c) iepriekšējos gados veiktajā verifikācijā iegūto informāciju, ja verificētājs verificē to pašu operatoru vai gaisakuģa operatoru.
3. Izskatot 2. punktā minēto informāciju, verificētājs novērtē vismaz šādus aspektus:
 - a) operatora emisiju ziņojuma verifikācijas nolūkā – Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 19. pantā minēto iekārtas kategoriju un iekārtā veiktās darbības;
 - b) gaisakuģa operatora emisiju vai tonnkilometru ziņojuma verifikācijas nolūkā – gaisakuģa operatora lielumu un veidu, informācijas atrašanās dažādās vietās, kā arī lidojumu skaitu un veidu;
 - c) kompetentās iestādes apstiprināto monitoringa plānu vai monitoringa metodikas plānu, kā arī attiecīgi šajā monitoringa plānā vai monitoringa metodikas plānā izklāstīto monitoringa metodiku;
 - d) emisijas avotu un avotu plūsmu raksturu, apjomu un sarežģītību, kā arī aprīkojumu un procesus, ar kuru palīdzību iegūti dati par emisijām un tonnkilometriem vai bezmaksas iedalei relevantie dati, ieskaitot monitoringa plānā vai attiecīgi monitoringa metodiskajā plānā aprakstītās mērierīces, aprēķina koeficientu izcelsmi un pielietojumu, kā arī citus primāros datu avotus;
 - e) datu plūsmas darbības, kontroles sistēmu un kontroles vidi.
4. Veicot stratēģisko analīzi, verificētājs pārbauda vismaz šādus aspektus:
 - a) vai uzrādītais monitoringa plāns vai attiecīgi monitoringa metodikas plāns ir jaunākajā redakcijā un, kur nepieciešams, kompetentās iestādes apstiprināts;
 - b) vai attiecīgi pārskata periodā monitoringa plāns vai bāzlīnijas periodā monitoringa metodikas plāns ir grozīts;
 - c) attiecīgā gadījumā – vai par b) apakšpunktā minētajiem grozījumiem ir paziņots kompetentajai iestādei saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 15. panta 1. punktu vai 23. pantu, vai arī tos kompetentā iestāde ir apstiprinājusi saskaņā ar minētās Īstenošanas regulas 15. panta 2. punktu;
 - d) attiecīgā gadījumā – vai par b) apakšpunktā minētajiem grozījumiem ir paziņots kompetentajai iestādei saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) .../... 9. panta 3. punktu, vai arī tos kompetentā iestāde ir apstiprinājusi saskaņā ar minētās regulas 9. panta 4. punktu.

12. pants

Riska analīze

1. Lai sagatavotu, plānotu un īstenotu efektīvu verifikāciju, verificētājs identificē un analizē šādus elementus:
 - a) raksturīgie riski;
 - b) kontroles darbības;
 - c) ja ir īstenotas b) apakšpunktā minētās kontroles darbības – kontroles riski attiecībā uz šo kontroles darbību efektivitāti.
2. Identificējot un analizējot 1. punktā minētos elementus, verificētājs ņem vērā vismaz
 - a) 11. panta 1. punktā minētās stratēģiskās analīzes konstatējumus;
 - b) informāciju, kas minēta 10. panta 1. punktā un 11. panta 2. punkta c) apakšpunktā;
 - c) būtiskuma līmeni, kas minēts 11. panta 2. punkta b) apakšpunktā.

3. Ja verificētājs atzīst, ka operators vai gaisakuģa operators nav savā riska novērtējumā identificējis relevantos raksturīgos riskus un kontroles riskus, verificētājs par to informē operatoru vai gaisakuģa operatoru.
4. Attiecīgā gadījumā atbilstoši verificācijas gaitā iegūtajai informācijai verificētājs pārskata riska analīzi un groza vai atkārtoti veicamās verificācijas darbības.

13. pants

Verifikācijas plāns

1. Verificētājs sastāda verificācijas plānu atbilstoši stratēģiskās analīzes un riska analīzes gaitā iegūtajai informācijai un identificētajiem riskiem, un tajā ietilpst vismaz:
 - a) verificācijas programma, kur aprakstīts verificācijas darbību raksturs un apjoms, kā arī laiks un veids, kādā šīs darbības veicamas;
 - b) testēšanas plāns, kur izklāstīts kontroles darbību, kā arī kontroles darbību procedūru testēšanas apjoms un metodes;
 - c) datu paraugošanas plāns, kur izklāstīts datu paraugošanas apjoms un metodes saistībā ar datu punktiem, kuri ir pamatā agregētajām emisijām operatora vai gaisakuģa operatora emisiju ziņojumā, agregētajiem tonnkilometru datiem gaisakuģa operatora tonnkilometru ziņojumā vai agregētajiem, bezmaksas iedalei relevantajiem datiem operatora bāzlīnijas ziņojumā vai jaunas iekārtas datu ziņojumā.
2. Verificētājs 1. punkta b) apakšpunktā minēto testēšanas plānu sastāda tā, lai verificētājs varētu noteikt, cik lielā mērā uz relevantajām kontroles darbībām var paļauties, novērtējot atbilstību 7. panta 4. punkta b), c) vai d) apakšpunktā vai otrajā daļā minētajām prasībām.

Nosakot paraugu lielumu un paraugošanas darbības kontroles darbību testēšanas vajadzībām, verificētājs ņem vērā šādus elementus:

- a) raksturīgie riski;
 - b) kontroles vide;
 - c) relevantās kontroles darbības;
 - d) nepieciešamība sniegt verificācijas atzinumu ar pienācīgu pārliecību.
3. Nosakot paraugu lielumu un paraugošanas darbības 1. punkta c) apakšpunktā minētās datu paraugošanas vajadzībām, verificētājs ņem vērā šādus elementus:
 - a) raksturīgie riski un kontroles riski;
 - b) analītisko procedūru rezultāti;
 - c) nepieciešamība sniegt verificācijas atzinumu ar pienācīgu pārliecību;
 - d) būtiskuma līmenis;
 - e) tas, cik būtisks ir atsevišķa datu elementa devums vispārējā datu kopā.
 4. Verificētājs sastāda un īsteno verificācijas plānu tā, lai samazinātu verificācijas risku līdz pieņemamam līmenim un tādējādi iegūtu pienācīgu pārliecību, ka operatora vai gaisakuģa operatora ziņojums nesatur būtiski nepatiesus apgalvojumus.
 5. Verificētājs verificācijas gaitā atjaunina riska analīzi un verificācijas plānu un pielāgo verificācijas darbības, ja tiek konstatēti papildu riski, kas jāsamazina, vai ja faktiskais risks ir mazāks par sākotnēji prognozēto.

14. pants

Verifikācijas darbības

Verificētājs īsteno verificācijas plānu un, balstoties uz riska analīzi, pārbauda kompetentās iestādes apstiprinātā monitoringa plāna vai monitoringa metodikas plāna īstenošanu.

Šajā nolūkā verificētājs veic vismaz substantīvo testēšanu, kas sastāv no analītiskām procedūrām, datu verificācijas un monitoringa metodikas pārbaudes, un pārbauda

- a) datu plūsmas darbības un datu plūsmā izmantotās sistēmas, ieskaitot informācijas tehnoloģiju sistēmas;
- b) vai operatora vai gaisakuģa operatora kontroles darbības ir pienācīgi dokumentētas, īstenotas, uzturētas un spēj mazināt raksturīgos riskus;

- c) vai monitoringa plānā vai monitoringa metodikas plānā izklāstītās procedūras spēj mazināt raksturīgos riskus un kontroles riskus un vai procedūras ir īstenotas, pietiekami dokumentētas un pienācīgi uzturētas.

Otrās daļas a) punkta nolūkā verificētājs izseko datu plūsmas atbilstoši datu plūsmas darbību secībai un mijiedarbībai no primārā avota datiem līdz operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma sastādīšanai.

15. pants

Analītiskās procedūras

1. Verificētājs izmanto analītiskās procedūras, lai novērtētu datu ticamību un pilnīgumu, ja par nepieciešamību pēc šādām analītiskām procedūrām liecina raksturīgie riski, kontroles riski un operatora vai gaisakuģa operatora kontroles darbību adekvātums.
2. Veicot 1. punktā minētās analītiskās procedūras, verificētājs novērtē ziņojumā iekļautos datus, lai identificētu potenciālās riska jomas un pēc tam validētu un piesakņotu plānotās verifikācijas darbības. Verificētājs vismaz:
 - a) novērtē svārstību un tendenci ticamību laika gaitā vai starp salīdzināmām vienībām;
 - b) identificē uzkrītošas izlecošās vērtības, negaidītus datus un datu iztrūkumus.
3. Piemērojot 1. punktā minētās analītiskās procedūras, verificētājs veic šādas procedūras:
 - a) sākotnējās analītiskās procedūras ar agregētajiem datiem, pirms tiek veiktas 14. pantā minētās darbības, nolūkā izprast ziņojumā ietvertu datu raksturu, sarežģītību un relevantumu;
 - b) substantīvas analītiskas procedūras ar agregētajiem datiem un šo datu pamatā esošajiem datu punktiem nolūkā identificēt potenciālas strukturālas kļūdas un uzkrītošas izlecošās vērtības;
 - c) noslēguma analītiskās procedūras ar agregētajiem datiem nolūkā nodrošināt, ka visas verifikācijas procesā atklātās kļūdas ir pareizi novērstas.
4. Ja verificētājs identificē izlecošās vērtības, svārstības, tendences, iztrūkstošus datus vai datus, kas nav saskanīgi ar pārējo relevanto informāciju vai ievērojami atšķiras no prognozētajiem lielumiem vai attiecībām, verificētājs no operatora vai gaisakuģa operatora prasa paskaidrojumus, kas jāpamato ar attiecīgiem papildu pierādījumiem.

Balstoties uz sniegtajiem paskaidrojumiem un papildu pierādījumiem, verificētājs novērtē ietekmi uz verifikācijas plānu un veicamajām verifikācijas darbībām.

16. pants

Datu verifikācija

1. Verificētājs verificē operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumā sniegtos datus, veicot detalizētu datu testēšanu, tostarp izsekojot datus līdz primārajam datu avotam, salīdzinot datus ar ārējiem datu avotiem, veicot to saskaņošanu, pārbaudot attiecīgo datu robežvērtības un veicot pārrēķinus.
2. Šā panta 1. punktā minētās datu verifikācijas ietvaros un ņemot vērā apstiprināto monitoringa plānu vai monitoringa metodikas plānu, tostarp šajā plānā aprakstītās procedūras, verificētājs pārbauda:
 - a) operatora emisiju ziņojuma verifikācijas nolūkā – iekārtas robežas;
 - b) operatora bāzlinijas datu ziņojuma vai jaunas iekārtas datu ziņojuma nolūkā – iekārtas un tās apakšiekārtu robežas;
 - c) operatora emisiju ziņojuma, bāzlinijas datu ziņojuma vai jaunas iekārtas datu ziņojuma verifikācijas nolūkā – cik pilnīgi ir norādītas avota plūsmas un emisiju avoti, kā aprakstīts kompetentās iestādes apstiprinātajā monitoringa plānā vai monitoringa metodikas plānā;
 - d) gaisakuģa operatora emisiju ziņojuma un tonnkilometru ziņojuma verifikācijas nolūkā – cik pilnīgi norādīti Direktīvas 2003/87/EK I pielikumā uzskaitītajās aviācijas darbībās ietilpstošie lidojumi, par kuriem gaisakuģa operators atbild, un cik pilnīgi ir emisiju dati un tonnkilometru dati;
 - e) gaisakuģa operatora emisiju ziņojuma un tonnkilometru ziņojuma verifikācijas nolūkā – vai pastāv konsekvence starp paziņotajiem datiem un masas un līdzsvara dokumentāciju;

- f) gaisakuģa operatora emisiju ziņojuma verificācijas nolūkā – vai pastāv konsekvence starp agregēto degvielas patēriņu un datiem par aviācijas darbības veicošajam gaisa kuģim iegādāto vai kā citādi piegādāto degvielu;
 - g) vai pastāv konsekvence starp agregētajiem paziņotajiem datiem operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumā un primārā avota datiem;
 - h) ja operators izmanto uz mērījumiem balstītu metodi, kas minēta Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 21. panta 1. punktā – izmērītos lielumus, izmantojot aprēķinu rezultātus, ko operators veicis saskaņā ar minētās Īstenošanas regulas 46. pantu;
 - i) vai dati ir uzticami un pareizi.
3. Lai pārbaudītu, cik pilnīgi ir 2. punkta c) apakšpunktā minētie dati par lidojumu, verificētājs izmanto gaisakuģa operatora gaisa satiksmes datus, tostarp datus, ko apkopojusi Eirokontrolle vai citas attiecīgas iestādes, kuras var apstrādāt gaisa satiksmes informāciju, piemēram, to, kas pieejama Eirokontrolei.

17. pants

Monitoringa metodikas pareizas piemērošanas verificācija

1. Verificētājs pārbauda monitoringa metodoloģijas pareizu pielietojumu un īstenošanu saskaņā ar kompetentās iestādes apstiprināto monitoringa plānu, tostarp šīs monitoringa metodoloģijas konkrētus elementus.
 2. Operatora emisiju ziņojuma verificēšanas nolūkā verificētājs pārbauda, vai pareizi piemērots un īstenots Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 33. pantā minētais un kompetentās iestādes apstiprinātais paraugšanas plāns.
 3. Operatora bāzlinijas datu ziņojuma vai jaunas iekārtas datu ziņojuma verificēšanas nolūkā verificētājs pārbauda, vai pareizi piemērota monitoringa metodikas plānā noteiktā datu vākšanas un monitoringa metodika, tostarp:
 - a) vai visi dati par emisijām, ielaidi, izlaidi un enerģijas plūsmām ir pareizi ieskaitīti apakšiekārtās, ievērojot sistēmas robežas, kuras minētās Deleģētās regulas (ES) .../... I pielikumā;
 - b) vai dati ir pilnīgi un vai nav radušies datu iztrūkumi vai divkārša uzskaitē;
 - c) vai darbības līmeņi attiecībā uz produkta līmeņatzīmēm ir noteikti, pareizi piemērojot Deleģētās regulas (ES) .../... I pielikumā uzskaitītās definīcijas;
 - d) vai siltuma līmeņatzīmes apakšiekārtu, centralizētās siltumapgādes apakšiekārtu, kurināmā līmeņatzīmes apakšiekārtu un procesa emisiju apakšiekārtu darbības līmeņi ir pareizi ieskaitīti atkarībā no saražotās produkcijas un atbilstoši deleģētajiem aktiem, kas pieņemti uz Direktīvas 2003/87/EK 10.b panta 5. punkta pamata.
 4. Ja pārvietots CO₂ tiek atskaitīts saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 48. un 49. pantu vai pārvietots N₂O netiek skaitīts saskaņā ar minētās regulas 50. pantu, un pārvietoto CO₂ vai N₂O mēra gan nododošā, gan saņemošā iekārta, verificētājs pārbauda, vai atšķirības starp izmēritajām vērtībām abās iekārtās var izskaidrot ar mērīšanas sistēmu nenoteiktību un vai abu iekārtu emisiju ziņojumos ir izmantota pareiza izmērīto vērtību vidējā aritmētiskā vērtība.
- Ja atšķirības starp izmēritajām vērtībām abās iekārtās nevar izskaidrot ar mērīšanas sistēmu nenoteiktību, verificētājs pārbauda, vai ir veiktas korekcijas, lai izlīdzinātu atšķirības starp izmēritajām vērtībām, vai šīs korekcijas bijušas piesardzīgas un vai kompetentā iestāde ir šādas korekcijas apstiprinājusi.
5. Ja saskaņā ar Komisijas Regulas (ES) Nr. 601/2012 12. panta 3. punktu operatori ir jāiekļauj papildu elementi monitoringa plānā, lai izpildītu Komisijas Lēmuma 2011/278/ES⁽¹⁾ 24. panta 1. punkta prasības, verificētājs pārbauda, vai tiek pareizi pielietotas un īstenotas Komisijas Regulas (ES) Nr. 601/2012 12. panta 3. punktā noteiktās procedūras. Tādējādi verificētājs arī pārbauda, vai operators līdz pārskata perioda 31. decembrim ir kompetentajai iestādei iesniedzis informāciju par visām plānotajām vai notikušajām izmaiņām iekārtas jaudā, darbības līmenī un ekspluatācijā.

⁽¹⁾ Komisijas 2011. gada 27. aprīļa Lēmums 2011/278/ES, ar kuru visā Savienībā nosaka pagaidu noteikumus saskaņotai bezmaksas emisiju kvotu sadalei atbilstoši 10.a pantam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/87/EK (OV L 130, 17.5.2011., 1. lpp.).

18. pants

Iztrūkstošiem datiem piemēroto metožu verifikācija

1. Ja ir izmantotas kompetentās iestādes apstiprinātajā monitoringa plānā izklāstītās metodes, lai papildinātu trūkstošos datus saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 66. pantu, verificētājs pārbauda, vai izmantotās metodes atbilstu konkrētajai situācijai un tikušas pareizi piemērotas.

Ja operators vai gaisakuģa operators ir saņēmis kompetentās iestādes apstiprinājumu citu, nevis pirmajā daļā minēto metožu izmantošanai saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 66. pantu, verificētājs pārbauda, vai apstiprinātā pieeja ir pareizi piemērota un pienācīgi dokumentēta.

Ja operators vai gaisakuģa operators nevar laikus saņemt šādu apstiprinājumu, verificētājs pārbauda, vai pieeja, ko operators vai gaisakuģa operators izmanto, lai iegūtu iztrūkstošos datus, nodrošina to, ka netiek aprēķinātas pārāk mazas emisijas un ka šī pieeja noved pie būtiski nepatiesiem apgalvojumiem.

2. Verificētājs pārbauda, cik efektīvas ir operatora vai gaisakuģa operatora īstenotās kontroles darbības, kuru mērķis ir nepieļaut Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 66. pantā minēto datu iztrūkumu rašanos.

3. Ja datu iztrūkumi radušies bāzlīnijas datu ziņojumos vai jaunas iekārtas datu ziņojumos, verificētājs pārbauda, vai monitoringa metodikas plānā ir paredzētas metodes, kā rīkoties datu iztrūkuma gadījumos atbilstoši Deleģētās regulas (ES) .../... 12. pantam, vai šīs metodes ir piemērotas konkrētajai situācijai un vai tās ir pareizi piemērotas.

Ja monitoringa metodikas plānā nav noteiktas piemērojamas metodes, kā rīkoties datu iztrūkuma gadījumā, verificētājs pārbauda, vai pieeja, ko operators izmantojis iztrūkstošo datu kompensēšanai, balstās uz pienācīgiem pierādījumiem un nodrošina, ka Regulā (ES) .../... prasītie dati nav novērtēti ne par zemu, ne par augstu.

19. pants

Nenoteiktības novērtējums

1. Ja saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2018/2066 operatoram ir jāpierāda atbilstība darbības datu un aprēķina koeficientu nenoteiktības robežvērtībām, verificētājs apstiprina nenoteiktības līmeņa aprēķināšanai izmantotās informācijas derīgumu saskaņā ar apstiprināto monitoringa plānu.

2. Ja operators izmanto Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 22. pantā minēto monitoringa metodiku, kas nav balstīta pakāpēs, verificētājs pārbauda šādus aspektus:

- a) vai operators ir nenoteiktību novērtējis un kvantificējis, un tas pierāda, ka ir ievērota siltumnīcefekta gāzu emisijas gada līmenim noteiktā vispārējā nenoteiktības robežvērtība saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 22. panta c) punktu;
- b) vai nenoteiktības novērtēšanā un kvantificēšanā izmantotā informācija ir derīga;
- c) vai nenoteiktības novērtēšanā un kvantificēšanā izmantotā vispārējā pieeja atbilst minētās Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 22. panta b) punktam;
- d) vai ir sniegti pierādījumi tam, ka ir ievēroti Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 22. panta a) apakšpunktā izklāstītie monitoringa metodikas nosacījumi.

3. Ja Regulā (ES) .../... paredzēts, ka operatoram jāveic vienkāršots nenoteiktības novērtējums, verificētājs pārlicinās par novērtējumā izmantotās informācijas derīgumu.

20. pants

Paraugošana

1. Pārbaudot 14. panta b) un c) punktā minēto kontroles darbību un procedūru saskaņību vai veicot 15. un 16. pantā minētās pārbaudes, verificētājs var izmantot konkrētai iekārtai vai gaisakuģa operatoram piemērotas paraugošanas metodes, ja, pamatojoties uz riska analīzi, paraugošana ir pamatota.

2. Ja verificētājs paraugšanas gaitā konstatē nesaskanību vai nepatiesu apgalvojumu, tad, lai novērtētu nesaskanības vai nepatiesā apgalvojuma ietekmi uz paziņotajiem datiem, verificētājs no operatora vai gaisakuģa operatora prasa skaidrojumu par nesaskanības vai nepatieso apgalvojumu galvenajiem cēloņiem. Balstoties uz minētā novērtējuma rezultātiem, verificētājs nosaka, vai ir nepieciešamas papildu verificācijas darbības, vai ir jāpalielina paraugšanas apjoms un kura datu kopas daļa operatoram vai gaisakuģa operatoram ir jāizlabo.
3. Verificētājs iekšējā verificācijas dokumentācijā dokumentē 14.–17. pantā minēto pārbaužu rezultātus, ieskaitot informāciju par papildu paraugiem.

21. pants

Objektu apmeklējumi

1. Verifikācijas procesa gaitā verificētājs piemērotā laikā vienreiz vai vairākkārt apmeklē objektu, lai novērtētu mēraparātu un monitoringa sistēmu darbību, rīkotu pārrunas, īstenotu šajā nodaļā prasītās darbības, kā arī apkopotu pietiekami daudz informācijas un pierādījumu, kas verificētajam ļautu noteikt, vai operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumā nav būtiski nepatiesu apgalvojumu.
2. Operators vai gaisakuģa operators nodrošina verificētajam pieeju saviem objektiem.
3. Operatora emisiju ziņojuma verificācijas vajadzībām verificētājs apmeklē objektu arī tālab, lai novērtētu iekārtas robežas, kā arī to, cik pilnīgi norādītas avota plūsmas un emisijas avoti.
4. Operatora bāzlīnijas datu ziņojuma vai jaunas iekārtas datu ziņojuma verificācijas vajadzībām verificētājs apmeklē objektu arī tālab, lai novērtētu iekārtas un tās apakšiekārtu robežas, kā arī to, cik pilnīgi norādītas avota plūsmas, emisijas avoti un tehniskie savienojumi.
5. Operatora emisiju ziņojuma, bāzlīnijas datu ziņojuma vai jaunas iekārtas datu ziņojuma verificācijas vajadzībām verificētājs, pamatojoties uz riska analīzi, pieņem lēmumu, vai nepieciešams apmeklēt vēl citus objektus, tostarp gadījumos, ja dažas attiecīgās datu plūsmas darbības un kontroles darbības tiek veiktas citur, piemēram, uzņēmuma galvenajā mītnē un citos birojos ārpus objekta teritorijas.

22. pants

Nepatiesu apgalvojumu, nesaskanību un neatbilstības novēršana

1. Ja verificētājs verificācijas gaitā ir konstatējis nepatiesus apgalvojumus, nesaskanības vai neatbilstību Komisijas Īstenošanas regulai (ES) 2018/2066 vai Deleģētajai regulai (ES) .../..., verificētājs par tiem laikus informē operatoru vai gaisakuģa operatoru un pieprasa izdarīt attiecīgus labojumus.

Operators vai gaisakuģa operators izlabo visus nepatiesos apgalvojumus vai nesaskanības, par ko tam paziņots.

Ja konstatēta neatbilstība Īstenošanas regulai (ES) 2018/2066 vai Deleģētajai regulai (ES) .../..., operators vai gaisakuģa operators par to informē kompetento iestādi un bez kavēšanās neatbilstību novērš.

2. Verificētājs iekšējā verificācijas dokumentācijā atzīmē visus nepatiesos apgalvojumus, nesaskanības vai neatbilstību Īstenošanas regulai (ES) 2018/2066 vai Deleģētajai regulai (ES) .../..., ko operators vai gaisakuģa operators verificācijas gaitā novēršis.
3. Ja operators vai gaisakuģa operators nepatiesos apgalvojumus vai nesaskanības, par ko tam paziņojis verificētājs saskaņā ar 1. punktu, nav izlabojis, pirms verificētājs izdevis verificācijas ziņojumu, tad, lai novērtētu nesaskanību vai nepatiesu apgalvojumu ietekmi uz paziņotajiem datiem, verificētājs no operatora vai gaisakuģa operatora prasa skaidrojumu par galvenajiem nesaskanību vai nepatieso apgalvojumu cēloņiem.

Verificētājs nosaka, vai neizlabotie nepatiesie apgalvojumi atsevišķi vai kopā ar citiem nepatiesiem apgalvojumiem būtiski ietekmē kopējos paziņotos emisiju datus, tonnkilometru datus vai bezmaksas iedalei relevantos datus. Novērtējot nepatieso apgalvojumu būtiskumu, verificētājs ņem vērā nepatieso apgalvojumu apjomu un būtību, kā arī konkrētos to rašanās apstākļus.

Verificētājs novērtē, vai neizlabotā nesaskanība atsevišķi vai kopā ar citām nesaskanībām ietekmē paziņotos datus un vai tas noved pie būtiski nepatiesa apgalvojuma.

Ja operators vai gaisakuģa operators neatbilstību Īstenošanas regulai (ES) 2018/2066 vai Deleģētajai regulai (ES) .../... saskaņā ar 1. punktu nenovērš, pirms verificētājs izdevis verificācijas ziņojumu, tad verificētājs novērtē, vai nenovērstā neatbilstība ietekmē paziņotos datus un vai tas noved pie būtiski nepatiesa apgalvojuma.

Verificētājs var uzskatīt nepatiesus apgalvojumus par būtiskiem pat tad, ja šie nepatiesie apgalvojumi atsevišķi vai kopā ar citiem nepatiesiem apgalvojumiem nesasniedz 23. pantā minēto būtiskuma robežvērtību, ja šādi apsvērumi ir pamatoti ar nepatieso apgalvojumu apjomu un būtību un ar to konkrētajiem rašanās apstākļiem.

23. pants

Būtiskuma līmenis

1. Emisiju ziņojumu verificēšanas nolūkā būtiskuma līmenis ir 5 % no kopējā paziņotā emisiju apjoma verificējamajā pārskata periodā attiecībā uz:

- a) Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 19. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajām A kategorijas iekārtām un šīs pašas Īstenošanas regulas 19. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētajām B kategorijas iekārtām;
- b) gaisakuģa operatoriem, kuru gada emisijas ir vienādas ar vai mazākas par 500 kilotonnām fosilā CO₂.

2. Emisiju ziņojumu verificēšanas nolūkā būtiskuma līmenis ir 2 % no kopējā paziņotā emisiju apjoma verificējamajā pārskata periodā attiecībā uz:

- a) Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 19. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētajām C kategorijas iekārtām;
- b) gaisakuģa operatoriem, kuru gada emisijas ir lielākas par 500 kilotonnām fosilā CO₂.

3. Gaisa kuģu ekspluatantu tonnkilometru ziņojumu verificēšanas nolūkā būtiskuma līmenis ir 5 % no kopējā paziņotā tonnkilometru skaita verificējamajā pārskata periodā.

4. Bāzlinijas datu ziņojuma vai jaunas iekārtas datu ziņojuma verificēšanas nolūkā būtiskuma līmenis ir 5 % no kopējās paziņotās vērtības no:

- a) iekārtas kopējām emisijām, ja dati ir par emisijām;
- b) importētā un saražotā izmērāmā siltuma neto summas, ja dati ir par izmērāmo siltumu;
- c) attiecīgā gadījumā – iekārtā importēto un saražoto atlikumgāzu apjomu summas;
- d) katras relevantās produkta līmeņatzīmes darbības līmeņa (katrai apakšiekārtai atsevišķi).

24. pants

Verifikācijas konstatējumu sagatavošana

Pabeidzot verifikāciju un izvērtējot verifikācijas gaitā iegūto informāciju, verificētājs:

- a) pārbauda operatora vai gaisakuģa operatora galīgos datus, tostarp datus, kas tika koriģēti, balstoties uz verifikācijas gaitā iegūto informāciju;
- b) izskata operatora vai gaisakuģa operatora piesauktos iemeslus, kāpēc pastāv atšķirības starp galīgajiem datiem un iepriekš sniegtajiem datiem;
- c) izskata iznākumu novērtēšanai, kas veikta, lai noteiktu, vai kompetentās iestādes apstiprinātais monitoringa plāns vai monitoringa metodikas plāns, tostarp šajā plānā aprakstītās procedūras, ir pareizi īstenots;
- d) novērtē, vai verifikācijas risks ir pieņemami neliels, lai iegūtu pienācīgu pārlicību;
- e) nodrošina, ka ir savākti pietiekami pierādījumi tam, lai varētu sniegt verifikācijas atzinumu ar pienācīgu pārlicību, ka ziņojums nesatur būtiski nepatiesus apgalvojumus;
- f) nodrošina, ka verifikācijas process ir pilnībā dokumentēts iekšējā verifikācijas dokumentācijā un ka verifikācijas ziņojumā var sniegt galīgo atzinumu.

25. pants

Neatkarīga izskatīšana

1. Pirms verifikācijas ziņojuma izsniegšanas verificētājs iekšējo verifikācijas dokumentāciju un verifikācijas ziņojumu iesniedz neatkarīgam izskatītājam.

2. Neatkarīgais izskatītājs nedrīkst būt veicis nekādas tādas verifikācijas darbības, kuras tam tagad ir jāizskata.
3. Neatkarīgā izskatīšana aptver visu šajā nodaļā aprakstīto un iekšējā verifikācijas dokumentācijā dokumentēto verifikācijas procesu.

Neatkarīgais izskatītājs izskatīšanu veic tā, lai nodrošinātu, ka verifikācijas process ir noticis atbilstoši šai regulai, ka 41. pantā minētās verifikācijas darbību procedūras ir pareizi veiktas un ka ir pielietota pienācīga profesionālā rūpība un spriestspēja.

Neatkarīgais izskatītājs arī novērtē, vai savākie pierādījumi ir pietiekami, lai verificētājs varētu ar pienācīgu pārliecību izdot verifikācijas ziņojumu.

4. Ja rodas apstākļi, kuru rezultātā pēc izskatīšanas verifikācijas ziņojumā vajadzīgas izmaiņas, neatkarīgais izskatītājs izskata arī šādas izmaiņas un pierādījumus.
5. Verificētājs pienācīgi pilnvaro personu, kas apliecina verifikācijas ziņojuma autentiskumu, balstoties uz neatkarīgā izskatītāja secinājumiem un iekšējā verifikācijas dokumentācijā sniegtajiem pierādījumiem.

26. pants

Iekšējā verifikācijas dokumentācija

1. Verificētājs sagatavo un apkopo iekšējo verifikācijas dokumentāciju, kas satur vismaz:
 - a) veikto verifikācijas darbību rezultātus;
 - b) stratēģisko analīzi, riska analīzi un verifikācijas plānu;
 - c) informāciju, kas ir pietiekama, lai pamatotu verifikācijas atzinumu, tostarp pamatojumus spriedumiem, vai konstatētie nepatiesie apgalvojumi būtiski ietekmē paziņotos emisiju datus, tonnkilometru datus vai bezmaksas iedalei relevantos datus, vai ne.
 2. 1. punktā minēto iekšējo verifikācijas dokumentāciju sagatavo tā, lai 25. pantā minētais neatkarīgais izskatītājs un valsts akreditācijas struktūra var novērtēt, vai verifikācija ir veikta saskaņā ar šo regulu.
- Pēc verifikācijas ziņojuma autentiskuma apliecināšanas saskaņā ar 25. panta 5. punktu verificētājs neatkarīgās izskatīšanas rezultātus iekļauj iekšējā verifikācijas dokumentācijā.
3. Verificētājs pēc pieprasījuma nodrošina kompetentajai iestādei piekļuvi iekšējai verifikācijas dokumentācijai, tādējādi dodot tai iespēju izvērtēt verifikāciju.

27. pants

Verifikācijas ziņojums

1. Pamatojoties uz verifikācijas laikā savāktu informāciju, verificētājs izsniedz operatoram vai gaisakuģa operatoram verifikācijas ziņojumu par katru verificēto emisiju ziņojumu, tonnkilometru ziņojumu, bāzlinijas datu ziņojumu vai jaunas iekārtas datu ziņojumu. Verifikācijas ziņojumā iekļauj vismaz vienu šādiem konstatējumiem:
 - a) ziņojums ir verificēts kā apmierinošs;
 - b) operatora vai gaisakuģa operatora ziņojums satur būtiski nepatiesus apgalvojumus, kas netika izlaboti pirms verifikācijas ziņojuma izdošanas;
 - c) verifikācijas joma ir pārāk ierobežota 28. panta nozīmē, un verificētājs nevarēja iegūt pietiekamus pierādījumus, lai sniegtu verifikācijas atzinumu ar pienācīgu pārliecību, ka ziņojumā nav būtiski nepatiesu apgalvojumu;
 - d) nesaskanības atsevišķi vai kopā ar citām nesaskanībām liedz gūt pietiekamu skaidrību un neļauj verificētājam ar pienācīgu pārliecību secināt, ka operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumā nav būtiski nepatiesu apgalvojumu;
 - e) ja monitoringa metodikas plāns nav jāapstiprina kompetentajai iestādei – neatbilstība Deleģētajai regulai (ES) .../... liedz gūt pietiekamu skaidrību un neļauj verificētājam ar pienācīgu pārliecību secināt, ka bāzlinijas datu ziņojumā vai jaunas iekārtas datu ziņojumā nav būtiski nepatiesu apgalvojumu.
- Pirmās daļas a) punkta nolūkā operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu var verificēt kā apmierinošu tikai tad, ja operatora vai gaisakuģa operatora ziņojums nesatur būtiski nepatiesus apgalvojumus.

2. Operators vai gaisakuģa operators iesniedz verifikācijas ziņojumu kompetentajai iestādei kopā ar attiecīgo operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu.
3. Verifikācijas ziņojumā ir iekļauti vismaz šādi elementi:
 - a) verificētā operatora vai gaisakuģa operatora nosaukums;
 - b) verifikācijas mērķi;
 - c) verifikācijas joma;
 - d) norāde uz verificēto operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu;
 - e) kritēriji, kas izmantoti, lai verificētu operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu, tostarp vajadzības gadījumā atļauja un kompetentās iestādes apstiprinātā monitoringa plāna vai monitoringa metodikas plāna versijas, kā arī katra plāna derīguma termiņš;
 - f) ja ir vajadzīga bāzlīnijas datu ziņojuma verifikācija, lai varētu iedalīt bezmaksas kvotas par 2021. –2025. gada periodu, un kompetentā iestāde nav prasījusi apstiprināt monitoringa metodikas plānu – apstiprinājums, ka verificētais ir pārbaudījis monitoringa metodikas plānu un ka šis plāns atbilst Deleģētās regulas (ES) .../... noteikumiem;
 - g) ja tiek verificēts operatora vai gaisakuģa operatora emisiju ziņojums – agregētās emisijas vai tonnkilometri attiecībā uz katru Direktīvas 2003/87/EK I pielikumā minēto darbību un katru iekārtu vai gaisakuģa operatoru;
 - h) ja tiek verificēts bāzlīnijas datu ziņojums vai jaunas iekārtas datu ziņojums – agregēti verificēti gada dati par katru bāzlīnijas perioda gadu attiecībā uz katru apakšiekārtu un katru gada aktivitātes līmeni un uz katru iekārtu attiecinātajām emisijām;
 - i) pārskata periods vai bāzlīnijas periods, uz kuru attiecas verifikācija;
 - j) operatora vai gaisakuģa operatora, kompetentās iestādes un verificētāja atbildība;
 - k) verifikācijas atzinums;
 - l) visu to konstatēto nepatieso apgalvojumu un nesaskaņību apraksts, kas netika izlaboti pirms verifikācijas ziņojuma izdošanas;
 - m) datumi, kad objekti tika apmeklēti, un apmeklējušo verificētāju vārdi;
 - n) informācija par to, vai kādi objekta apmeklējumi tika atcelti, un šādas atcelšanas iemesli;
 - o) visas neatbilstības Īstenošanas regulai (ES) 2018/2066 vai Deleģētajai regulai (ES) .../..., kas konstatētas verifikācijas gaitā;
 - p) ja nevar laikus saņemt apstiprinājumu no kompetentās iestādes par metodi, ko izmanto, lai iegūtu iztrūkstošos datus atbilstoši 18. panta 1. punkta pēdējai daļai, apliecinājums, vai izmantotā metode ir piesardzīga un vai tā var novest pie būtiski nepatiesiem apgalvojumiem;
 - q) attiecīgs paziņojums, ja metode, ko izmanto, lai iegūtu iztrūkstošos datus atbilstoši Deleģētās regulas (ES) .../... 12. pantam, noved pie būtiski nepatiesiem apgalvojumiem;
 - r) ja verificētais ir novērojis izmaiņas jaudā, darbības līmenī un iekārtas darbībā, kuras varētu ietekmēt iekārtai iedalītās emisiju kvotas un par kurām kompetentā iestāde nav informēta līdz pārskata perioda 31. decembrim atbilstoši Komisijas Lēmuma 2011/278/ES 24. panta 1. punktam – šādu izmaiņu apraksts un attiecīgas piezīmes;
 - s) uzlabojumu ieteikumi (attiecīgā gadījumā);
 - t) operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma verifikācijā iesaistītā ES ETS galvenā auditora, neatkarīgā izskatītāja un attiecīgā gadījumā ES ETS auditora un tehniskā eksperta vārds un uzvārds;
 - u) verificētāja vārdā pilnvarotās personas vārds, uzvārds, paraksts un datums.
4. Verifikācijas ziņojumā verificētais nepatiesus apgalvojumus, nesaskaņības un neatbilstības Īstenošanas regulai (ES) 2018/2066 vai Deleģētajai regulai (ES) .../... apraksta pietiekami sīki, lai operators vai gaisakuģa operators, kā arī kompetentā iestāde varētu izprast:
 - a) kāds pēc apjoma un būtības ir nepatiesa apgalvojums, nesaskaņība vai neatbilstība Īstenošanas regulai (ES) 2018/2066 vai Deleģētajai regulai (ES) .../...;
 - b) kāpēc nepatiesajam apgalvojumam ir vai nav būtiska ietekme;

- c) uz kuru operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma elementu attiecas nepatiesais apgalvojums vai uz kuru monitoringa plāna vai monitoringa metodikas plāna elementu attiecas nesaskanība;
- d) uz kuru Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 vai Deleģētās regulas (ES) .../... pantu neatbilstība attiecas.

5. Ja verificēti tiek emisiju ziņojumi vai tonnkilometru ziņojumi un ja dalībvalsts nosaka, ka verificētajam jāiesniedz informācija par verificācijas procesu papildus 3. punktā aprakstītajiem elementiem, taču šī informācija nav nepieciešama, lai izprastu verificācijas atzinumu, efektivitātes apsvērumu dēļ operators vai gaisakuģa operators var iesniegt šo papildu informāciju kompetentajai iestādei atsevišķi no verificācijas ziņojuma citā dienā, bet ne vēlāk kā tā paša gada 15. maijā.

28. pants

Jomas ierobežojums

Verificētājs var secināt, ka 27. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētā verificācijas joma ir pārāk ierobežota jebkurā no šādām situācijām:

- a) datu trūkums neļauj verificētajam iegūt pierādījumus, kas nepieciešami, lai samazinātu verificācijas risku līdz līmenim, kāds vajadzīgs pienācīgas pārlicības iegūšanai;
- b) kompetentā iestāde nav apstiprinājusi monitoringa plānu;
- c) monitoringa plāns nav pietiekami aptverošs vai skaidrs, lai varētu pieņemt verificācijas secinājumus;
- d) operators vai gaisakuģa operators nav sniedzis informāciju, kas ir pietiekama, lai verificētājs varētu veikt verificāciju;
- e) ja Deleģētā regula (ES) .../... vai dalībvalsts prasa, ka monitoringa metodikas plāns jāapstiprina kompetentajai iestādei pirms bāzlīnijas datu ziņojuma iesniegšanas, bet kompetentā iestāde šo plānu nav apstiprinājusi pirms verificācijas uzsākšanas.

29. pants

Rīcība nenovērstu nebūtisku nesaskanību gadījumā

1. Verificētājs attiecīgā gadījumā novērtē, vai operators vai gaisakuģa operators ir izlabojis verificācijas ziņojumā aprakstītās nesaskanības, kas attiecas uz iepriekšējo monitoringa periodu, saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 69. panta 4. punktā izklāstītajām prasībām operatoram.

Ja operators vai gaisakuģa operators nav izlabojis šīs nesaskanības atbilstīgi Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 69. panta 4. punktam, verificētājs apsver, vai šī bezdarbība palielina vai var palielināt nepatiesu apgalvojumu risku.

Verificētājs verificācijas ziņojumā norāda, vai operators vai gaisakuģa operators ir novērsis šīs nesaskanības.

2. Verificētājs iekšējā verificācijas dokumentācijā norāda, kad un kā operators vai gaisakuģa operators verificācijas laikā ir novērsis konstatētās nesaskanības.

30. pants

Monitoringa un ziņošanas procesa pilnveidošana

1. Ja verificētājs ir konstatējis jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi operatora vai gaisakuģa operatora darbībā saistībā ar šī punkta a)–e) apakšpunktu, verificētājs iekļauj verificācijas ziņojumā ieteikumus, kā uzlabot operatora vai gaisakuģa operatora darbību attiecībā uz:

- a) operatora vai gaisakuģa operatora riska novērtējumu;
- b) datu plūsmas darbību un kontroles darbību izstrādi, dokumentēšanu, ieviešanu un uzturēšanu, kā arī kontroles sistēmas izvērtēšanu;

- c) datu plūsmas darbībām un kontroles darbībām paredzēto procedūru, kā arī citu procedūru, kuras operatoram vai gaisakuģa operatoram ir jāizveido saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2018/2066 vai Deleģētās regulas (ES) .../... 11. panta 2. punktu, izstrādi, dokumentēšanu, ieviešanu un uzturēšanu;
- d) emisiju vai tonnkilometru monitoringu un ziņošanu, tostarp, lai sasniegtu augstākas pakāpes, samazinātu riskus un palielinātu monitoringa un ziņošanas efektivitāti;
- e) datu par bāzes datu ziņojumiem un jaunu iekārtu ziņojumiem monitoringu un ziņošanu.

2. Verifikācijas gaitā, kas tiek veikta nākamajā gadā pēc uzlabojumu ieteikumu iekļaušanas verifikācijas ziņojumā, verificētājs pārbauda, vai un kādā veidā operators vai gaisakuģa operators ir ieviesis ieteiktos uzlabojumus.

Ja operators vai gaisakuģa operators nav ieviesis šos ieteikumus vai nav tos ieviesis pareizi, verificētājs izvērtē, kā tas ietekmē nepatiesu apgalvojumu un nesaskanību rašanās risku.

31. pants

Vienkāršota iekārtu verifikācija

1. Atkāpjoties no 21. panta 1. punkta, verificētājs – ja to apstiprina kompetentā iestāde saskaņā ar šī panta otro daļu – var izlemt neapmeklēt iekārtas uz vietas objektā. Lēmuma pamatā ir riska analīzes rezultāti un secinājums, ka verificētājs visiem relevantajiem datiem var piekļūt attālināti un ka ir izpildīti nosacījumi par objektu neapmeklēšanu. Verificētājs par to bez liekas kavēšanās informē operatoru.

Operators iesniedz pieteikumu kompetentajai iestādei, lūdzot kompetento iestādi apstiprināt verificētāja lēmumu neapmeklēt objektu.

Kad kompetentā iestāde saņem attiecīgā operatora pieteikumu, tā lemj par to, vai apstiprināt verificētāja lēmumu neapmeklēt objektu, ņemot vērā visus šādus elementus:

- a) verificētāja iesniegto informāciju par riska analīzes rezultātiem;
- b) informāciju, ka relevantajiem datiem var piekļūt attālināti;
- c) pierādījumus, ka uz šo iekārtu neattiecas 3. punktā izklāstītās prasības;
- d) pierādījumus, ka ir izpildīti Komisijas noteiktie nosacījumi par objektu neapmeklēšanu.

2. 1. punktā minētais kompetentās iestādes apstiprinājums nav nepieciešams, ja uz vietas neapmeklē iekārtas ar mazām emisijām, kas minētas Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 47. panta 2. punktā.

3. Verificētājs noteikti apmeklē objektus šādās situācijās:

- a) ja verificētājs verificē operatora emisiju ziņojumu pirmo reizi;
- b) ja verificētājs nav apmeklējis objektu divos pārskata periodos tieši pirms attiecīgā pārskata perioda;
- c) ja pārskata periodā monitoringa plānā izdarīti būtiski grozījumi, tostarp tie, kas minēti Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 15. panta 3. punktā;
- d) ja tiek verificēts operatora bāzlinijas datu ziņojums vai jaunas iekārtas datu ziņojums.

4. Šā panta 3. punkta c) apakšpunktu nepiemēro, ja pārskata perioda laikā grozīta ir tikai Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 15. panta 3. punktā minētā aprēķina koeficienta noklusējuma vērtība.

32. pants

Nosacījumi objektu neapmeklēšanai

31. panta 1. punktā minētie nosacījumi, ar kādiem drīkst objektus neapmeklēt, ir šādi:

- 1) verifikācija attiecas uz Īstenošanas regulas (ES) 2018/206619. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajām A kategorijas iekārtām un šīs pašas Īstenošanas regulas 19. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētajām B kategorijas iekārtām, un
 - a) iekārtai ir vai nu tikai viena Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 19. panta 3. punkta c) apakšpunktā minētā avota plūsma – dabasgāze –, vai viena vai vairākas *de minimis* avota plūsmas, kuras agregētas nepārsniedz Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 19. pantā noteikto robežvērtību *de minimis* avota plūsmām;
 - b) dabasgāzes monitorings notiek, izmantojot fiskālo mērīšanu, kam tiek piemērots pienācīgs fiskālo mērījumu kontroles juridiskais režīms un kas atbilst pie attiecīgās pakāpes prasītajiem nenoteiktības līmeņiem;
 - c) piemēro tikai dabasgāzes aprēķina koeficienta noklusējuma vērtības;
- 2) verifikācija attiecas uz Īstenošanas regulas (ES) 2018/206619. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajām A kategorijas iekārtām un šīs pašas Īstenošanas regulas 19. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētajām B kategorijas iekārtām, un
 - a) iekārtai ir tikai viena avota plūsma – degviela/kurināmais bez procesa emisijām –, un tā ir vai nu cietais kurināmais, ko tieši sadedzina iekārtā bez starpuzglabāšanas, vai šķidrāis vai gāzveida kurināmais, kam var būt starpuzglabāšana;
 - b) ar avota plūsmu saistīto aktivitātes datu monitorings notiek, izmantojot vienu no šādām metodēm:
 - i) fiskālā mērīšana, kam tiek piemērots pienācīgs fiskālo mērījumu kontroles juridiskais režīms un kas atbilst pie attiecīgās pakāpes prasītajiem nenoteiktības līmeņiem;
 - ii) metode, kuras pamatā ir tikai rēķinu dati, attiecīgā gadījumā ņemot vērā krājumu izmaiņas;
 - c) piemēro tikai aprēķina koeficienta noklusējuma vērtības;
 - d) kompetentā iestāde ir atļāvusi iekārtai izmantot vienkāršotu monitoringa plānu saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 13. pantu;
- 3) verifikācija attiecas uz iekārtām ar zemu emisiju līmeni, kas minētas Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 47. panta 2. punktā, un ir piemērojams 2. punkta a)–c) apakšpunkts;
- 4) verifikācija attiecas uz iekārtu, kas atrodas bezapkalpes objektā, un
 - a) telemetrijas ceļā ievāktus datus tieši nosūta uz citu vietu, kur visi dati tiek apstrādāti, pārvaldīti un glabāti;
 - b) par visu objekta datu pārvaldību un reģistrēšanu ir atbildīga viena persona;
 - c) mērierīces uz vietas objektā ir inspicējis vai nu operators, vai laboratorija saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 60. pantu, un operators iesniedz parakstītu dokumentu vai fotogrāfiskus pierādījumus ar laika zīmogu, kas apliecina, ka kopš inspicēšanas iekārtā nav mainījusies ne mērīšana, ne iekārtas ekspluatācija.
- 5) verifikācija attiecas uz iekārtu attālā vai nepieejamā objektā, jo īpaši uz atkrastes iekārtu, un
 - a) no objekta ievāktos datus tieši pārsūta uz citu vietu, kur visi dati tiek apstrādāti, pārvaldīti un glabāti, un centralizācijas un kvalitātes nodrošināšanas pakāpe ir augsta;
 - b) mērierīces uz vietas objektā ir inspicējis vai nu operators, vai laboratorija saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 60. pantu, un operators iesniedz parakstītu dokumentu vai fotogrāfiskus pierādījumus ar laika zīmogu, kas apliecina, ka kopš inspicēšanas iekārtā nav mainījusies ne mērīšana, ne iekārtas ekspluatācija.

Var piemērot arī šā panta 2. punktu, ja papildus minētā punkta a) apakšpunktā minētajai avota plūsmai iekārta izmanto arī vienu vai vairākas *de minimis* avota plūsmas, kuras agregētas nepārsniedz Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 19. pantā noteikto robežvērtību *de minimis* avota plūsmām.

33. pants

Vienkāršota gaisakuģa operatoru verifikācija

1. Atkāpjoties no šīs regulas 21. panta 1. punkta, verificētājs var izlemt neapmeklēt uz vietas objektu, kas ir Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 55. panta 1. punktā minētais mazais emitētājs, ja verificētājs, pamatojoties uz riska analīzi, secinājis, ka tas visiem relevantajiem datiem var piekļūt attālināti.
2. Ja gaisakuģa operators izmanto Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 55. panta 2. punktā minētos vienkāršotos instrumentus, lai noteiktu degvielas patēriņu, un ja paziņotie dati ir iegūti, izmantojot šos instrumentus neatkarīgi no gaisakuģa operatora ievadītajiem datiem, verificētājs, pamatojoties uz riska analīzi, var nolemt neveikt pārbaudes, kas minētas šīs regulas 14. un 16. pantā, 17. panta 1. punktā, un 2. punktā un 18. pantā.

34. pants

Vienkāršoti verifikācijas plāni

Ja verificētājs izmanto vienkāršotu verifikācijas plānu, tas iekšējā verifikācijas dokumentācijā reģistrē pamatojumu šādu plānu izmantošanai, tostarp pierādījumus, ka ir izpildīti vienkāršota verifikācijas plāna izmantošanas nosacījumi.

III NODAĻA

PRASĪBAS VERIFICĒTĀJIEM

35. pants

Akreditācijas nozariskās jomas

Verificētājs izdod verifikācijas ziņojumu tikai tam operatoram vai gaisakuģa operatoram, kas veic tādas darbības, kas ietilpst I pielikumā minētajā darbības jomā, attiecībā uz kuru verificētājam ir piešķirta akreditācija saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 un šīs regulas noteikumiem.

36. pants

Pastāvīgās kompetences process

1. Verificētājs izstrādā, dokumentē, īsteno un uztur kompetences procesu, kura mērķis ir nodrošināt, ka viss personāls, kam uzticēts veikt verifikācijas darbības, ir kompetents veikt tam uzticētos uzdevumus.
2. 1. punktā minētā kompetences procesa vajadzībām verificētājs nosaka, dokumentē, īsteno un uztur vismaz:
 - a) vispārējus kompetences kritērijus visam verifikācijas darbībās iesaistītajam personālam;
 - b) konkrētus kompetences kritērijus attiecībā uz katru verifikācijas darbību veicēja funkciju, jo īpaši ES ETS auditoram, ES ETS galvenajam auditoram, neatkarīgajam izskatītājam un tehniskajam ekspertam;
 - c) metodi visa verifikācijas darbībās iesaistītā personāla pastāvīgās kompetences un regulāras snieguma novērtēšanas nodrošināšanai;
 - d) procesu verifikācijas darbībās iesaistītā personāla pastāvīgās apmācības nodrošināšanai;
 - e) procesu, ar ko novērtē, vai verifikācijas uzdevums ietilpst verificētāja akreditācijas jomā un vai verificētājam ir kompetence, personāls un resursi, kas vajadzīgi, lai izveidotu verifikācijas komandu un noteiktajā laikā sekmīgi izpildītu verifikācijas darbības.

Pirmās daļas b) punktā minētie kompetences kritēriji atbilst katrai akreditācijas jomai, kuras ietvaros šīs personas veic verifikācijas darbības.

Novērtējot personāla kompetenci atbilstoši pirmās daļas c) punktam, verificētājs vērtē viņu kompetenci pēc a) un b) apakšpunktā norādītajiem kompetences kritērijiem.

Pirmās daļas e) punktā minētais process ietver arī procesu, kurā novērtē, vai verifikācijas komandai ir visa kompetence un personāls, kas vajadzīga, lai veiktu konkrēta operatora vai gaisakuģa operatora verifikācijas darbības.

Verificētājs izstrādā vispārējus un specifiskus kompetences kritērijus, kas atbilst 37. panta 4. punktā, 38., 39. un 40. pantā noteiktajiem kritērijiem.

3. Verificētājs regulāri iepazīstas ar verifikācijas darbībās iesaistītā personāla sniegumu, lai pārlicinātos par tā pastāvīgo kompetenci.

4. Verificētājs regulāri izskata 1. punktā minēto kompetences procesu, lai nodrošinātu, ka:
 - a) 2. punkta pirmās daļas a) un b) apakšpunktā minētie kompetences kritēriji ir izstrādāti saskaņā ar šajā regulā izklāstītajām kompetences prasībām;
 - b) ir apskatīti visi jautājumi saistībā ar vispārējo un specifisko kompetences kritēriju noteikšanu saskaņā ar 2. punkta pirmās daļas a) un b) apakšpunktu;
 - c) visas prasības kompetences procesa gaitā ir atbilstīgi aktualizētas un uzturētas.
5. Verificētājam ir sistēma, kā dokumentē 1. punktā minētā kompetences procesa ietvaros veikto darbību rezultātus.
6. Pietiekami kompetents vērtētājs novērtē ES ETS auditora un ES ETS galvenā auditora kompetenci un sniegumu.

Kompetentais vērtētājs uzrauga šos auditorus operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma verificācijas gaitā attiecīgi iekārtas vai gaisa kuģa operatora objektā, lai noskaidrotu, vai tie atbilst kompetences kritērijiem.

7. Ja kāds personāla loceklis nespēj pierādīt, ka pilnībā atbilst viņam vai viņai uzticētā konkrētā uzdevuma kompetences kritērijiem, verificētājs noskaidro, vai vajadzīgas papildu mācības vai darbaudzināšana, un to organizē. Verificētājs uzrauga šo personu, līdz viņš vai viņa spēj verificētāju pārliecināt par atbilstību kompetences kritērijiem.

37. pants

Verifikācijas komandas

1. Katram konkrētam verifikācijas uzdevumam verificētājs izveido verifikācijas komandu, kas spēj veikt II pielikumā minētās verifikācijas darbības.
2. Verifikācijas komandā ietilpst vismaz ES ETS galvenais auditors, un, ja šāda nepieciešamība izriet no verificētāja secinājumiem pēc 8. panta 1. punkta e) apakšpunktā minētā vērtējuma un stratēģiskās analīzes, piemērots skaits ES ETS auditoru un tehnisko ekspertu.
3. Lai nodrošinātu ar verifikācijas uzdevumu saistīto konkrēto verifikācijas darbību neatkarīgu izskatīšanu, verificētājs ieceļ neatkarīgu izskatītāju, kurš nav iekļauts verifikācijas komandas sastāvā.
4. Katram komandas loceklim:
 - a) ir skaidra izpratne par savu individuālo lomu verifikācijas procesā;
 - b) ir jāspēj sekmīgi sazināties valodā, kas vajadzīga viņam uzticēto konkrēto uzdevumu veikšanai.
5. Verifikācijas komandā ir vismaz viena persona ar tehnisko kompetenci un izpratni, kas vajadzīga, lai novērtētu monitoringa un ziņošanas specifiskos tehniskos aspektus, kas saistīti ar I pielikumā minētajām darbībām, kuras veic iekārta vai gaisakuģa operators. Verifikācijas komandā ir arī viena persona, kas spēj sazināties valodā, kura vajadzīga, lai verificētu operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu dalībvalstī, kur verificētājs veic attiecīgo verifikāciju.

Ja verificētājs verificē bāzlīnijas datu ziņojumus un jaunas iekārtas datu ziņojumus, tad verifikācijas komandā ir arī vismaz viena persona ar tehnisko kompetenci un izpratni, kas vajadzīga, lai novērtētu bezmaksas iedalei relevanto datu vākšanas, monitoringa un ziņošanas specifiskos tehniskos aspektus.

6. Ja verifikācijas komandas sastāvā ir tikai viena persona, šī persona atbilst visām kompetences prasībām, kas noteiktas ES ETS auditoram un ES ETS galvenajam auditoram, kā arī 4. un 5. punktā izklāstītajām prasībām.

38. pants

Kompetences prasības ES ETS auditoriem un ES ETS galvenajiem auditoriem

1. ES ETS auditoram ir jābūt kompetentam veikt verifikāciju. Tālab ES ETS auditors vismaz
 - a) pārzina Direktīvu 2003/87/EK, Īstenošanas regulu (ES) 2018/2066, Regulu (ES) .../... bāzlīnijas datu ziņojuma vai jaunas iekārtas datu ziņojuma gadījumā, šo regulu, relevantos standartus un citus relevantos tiesību aktus, piemērojamās vadlīnijas, kā arī tās dalībvalsts relevantās vadlīnijas un tiesību aktus, kurā verificētājs veic verifikāciju;

- b) pārzina un ir veicis datu un informācijas revīziju, arī šādos aspektos:
- i) datu un informācijas revīzijas metodes, tostarp būtiskuma līmeņa piemērošana un nepatiesu ziņu būtiskuma novērtēšana;
 - ii) raksturīgo risku un kontroles risku analīze;
 - iii) paraugšanas paņēmieni, ko izmanto datu paraugšanas un kontroles darbību pārbaudes kontekstā;
 - iv) datu un informācijas sistēmu, IT sistēmu, datu plūsmas darbību, kontroles darbību, kontroles sistēmu un ar kontroles darbībām saistīto procedūru novērtēšana;
- c) spēj veikt ar operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma verificāciju saistītās darbības, kā prasīts II nodaļā;
- d) ir ar zināšanām un pieredzi tajos nozarspecifiskā tehniskā monitoringa un ziņošanas aspektos, kas ir relevanti I pielikumā minētajai darbības jomai, kurā ES ETS auditoram veic verificāciju.
2. ES ETS galvenais auditoram atbilst ES ETS auditoram noteiktajām kompetences prasībām un ir pierādījis, ka ir kompetents vadīt verificācijas komandu un atbildēt par verificācijas darbību veikšanu saskaņā ar šo regulu.

39. pants

Neatkarīgiem izskatītājiem piemērojamās kompetences prasības

1. Neatkarīgajam izskatītājam ir attiecīgas pilnvaras pārskatīt verificācijas ziņojuma projektu un iekšējo verificācijas dokumentāciju atbilstoši 25. pantam.
2. Neatkarīgais izskatītājs atbilst ES ETS galvenajam auditoram noteiktajām kompetences prasībām, kas izklāstītas 38. panta 2. punktā.
3. Neatkarīgajam izskatītājam ir vajadzīgā kompetence, lai analizētu informāciju, kas iesniegta informācijas pilnīguma un integritātes apliecināšanai, lai atklātu iztrūkstošu vai pretrunīgu informāciju, kā arī lai izsekotu datu izcelsmi un novērtētu, vai iekšējā pārbaudes dokumentācija ir pilnīga un sniedz pietiekamu informāciju verificācijas ziņojuma projekta sagatavošanai.

40. pants

Tehnisko ekspertu piesaistīšana

1. Veicot verificācijas darbības, verificētājs var piesaistīt tehniskos ekspertus, kam ir padziļinātas zināšanas un specializācija konkrētā jautājumā, kas nepieciešamas, lai palīdzētu ES ETS auditoram un ES ETS galvenajam auditoram veikt verificācijas darbības.
2. Ja neatkarīgajam izskatītājam trūkst kompetences, lai izskatīšanas gaitā novērtētu konkrētu jautājumu, verificētājs prasa tehniskā eksperta palīdzību.
3. Tehniskajam ekspertam ir kompetence un specializētas zināšanas, kas vajadzīgas, lai efektīvi palīdzētu ES ETS auditoram un ES ETS galvenajam auditoram, vai neatkarīgajam pārskatītājam, kad tas nepieciešams, jautājumā, kurā nepieciešamas viņa zināšanas un specializācija. Turklāt tehniskais eksperts pietiekami labi pārzina 38. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā apskatītos jautājumus.
4. Tehniskais eksperts veic noteiktus uzdevumus tās verificācijas komandas ES ETS galvenā auditora vadībā un tam uzņemoties pilnu atbildību, kurā tehniskais eksperts darbojas, vai attiecīgā neatkarīgā izskatītāja vadībā un tam uzņemoties pilnu atbildību.

41. pants

Verificācijas darbībām piemērojamās procedūras

1. Verificētājs izstrādā, dokumentē, ievieš un piemēro vienu vai vairākas procedūras verificācijas darbībām, kā aprakstīts II nodaļā, kā arī II pielikumā prasītās procedūras un procesus. Izveidojot un īstenojot šīs procedūras un procesus, verificētājs veic darbības saskaņā ar II pielikumā minēto saskaņoto standartu.
2. Verificētājs izstrādā, dokumentē, īsteno un uztur kvalitātes vadības sistēmu, lai nodrošinātu 1. punktā minēto procedūru un procesu konsekventu izstrādi, īstenošanu, pilnveidi un izskatīšanu atbilstīgi II pielikumā minētajam saskaņotajam standartam.

42. pants

Dokumenti un saziņa

1. Verificētājs glabā dokumentus, kas apliecina šīs regulas ievērošanu, tostarp dokumentus par sava personāla kompetenci un neitralitāti.
2. Verificētājs regulāri dara pieejamu informāciju operatoram vai gaisakuģa operatoram, ka arī citām relevantajām pusēm saskaņā ar II pielikumā minēto saskaņoto standartu.
3. Verificētājs ievēro verificācijas laikā iegūtās informācijas konfidencialitāti saskaņā ar II pielikumā minēto saskaņoto standartu.

43. pants

Neitralitāte un neatkarība

1. Verificētājs nav atkarīgs no operatora vai gaisakuģa operatora un, veicot verificācijas darbības, saglabā neitralitāti.

Lai nodrošinātu neatkarību un neitralitāti, verificētājs un tās pašas juridiskās vienības daļa nedrīkst būt operators vai gaisakuģa operators, operatora vai gaisakuģa operatora īpašnieks vai tiem piederēt, tāpat verificētājam nav tādas attiecības ar operatoru vai gaisakuģa operatoru, kas varētu ietekmēt tā neatkarību un neitralitāti. Verificētājs ir neatkarīgs arī no struktūrām, kas tirgojas ar emisijas kvotām siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā atbilstoši Direktīvas 2003/87/EK 19. pantam.

2. Verificētājs ir organizēts tā, lai tiktu garantēta tā objektivitāte, neatkarība un neitralitāte. Šīs regulas nolūkā piemēro attiecīgās II pielikumā minētās saskaņotās standarta prasības.

3. Verificētājs neveic tādas verificācijas darbības attiecībā uz operatoru vai gaisakuģa operatoru, kas nepieļaujami apdraudētu tā neitralitāti vai radītu verificētājam interešu konfliktu. Verificētājs operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma pārbaudei neizmanto tādu personālu vai nolīgta personas, kas rada faktisku vai potenciālu interešu konfliktu. Verificētājs arī nodrošina, ka personāla vai organizāciju darbības neietekmē verificācijas konfidencialitāti, objektivitāti, neatkarību un neitralitāti.

Uzskata, ka pirmās daļas pirmajā teikumā minētais nepieļaujama neitralitātes apdraudējums vai interešu konflikts ir radies jebkurā no šādiem gadījumiem:

- a) ja verificētājs vai cita tā paša tiesību subjekta daļa sniedz konsultāciju pakalpojumus, kā izstrādāt daļu no monitoringa un ziņošanas procesa, kas aprakstīts kompetentās iestādes apstiprinātajā monitoringa plānā vai monitoringa metodikas plānā, tostarp, kā izstrādāt monitoringa metodiku, sagatavot operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu un sagatavot monitoringa plānu vai monitoringa metodikas plānu,
- b) ja verificētājs vai cita tā paša tiesību subjekta daļa sniedz tehnisku palīdzību tās sistēmas izstrādei vai uzturēšanai, kas ieviesta, lai veiktu monitoringu un ziņotu par emisijām, tonnkilometru datiem vai bezmaksas iedalei relevantajiem datiem.

4. Uzskata, ka verificētāja un operatora vai gaisakuģa operatora attiecībās interešu konflikts ir radies jebkurā no šādiem gadījumiem:

- a) ja verificētāja un operatora vai gaisakuģa operatora attiecību pamatā ir kopīgas īpašumtiesības, kopīga pārvaldība, kopīga vadība vai personāls, kopīgi resursi, kopīgas finanses un kopīgi līgumi vai tirgvedība;
- b) ja operators vai gaisakuģa operators ir saņēmis 3. punkta a) apakšpunktā minētos konsultāciju pakalpojumus vai minētā punkta b) apakšpunktā minēto tehnisko palīdzību, ko sniedz konsultāciju struktūra, tehniskās palīdzības struktūra vai cita organizācija, kurai ir saistība ar verificētāju un kura apdraud verificētāja neitralitāti.

Pirmās daļas b) apakšpunkta nolūkā uzskata, ka verificētāja neitralitāte ir apdraudēta, ja verificētāja un konsultāciju struktūras, tehniskās palīdzības struktūras vai citas organizācijas attiecības ir balstītas uz kopīgām īpašumtiesībām, kopīgu pārvaldību, kopīgu vadību vai personālu, kopīgiem resursiem, kopīgām finansēm, kopīgiem līgumiem vai tirgvedību, kopīgiem pārdošanas komisijas maksājumiem vai citiem pamudinājumiem jaunu klientu piesaistei.

5. Verificētājs neatkarīgi izskatīšanu un verificācijas ziņojuma izsniegšanu neuztic ārpalpojumu sniedzējiem. Šīs regulas nolūkā verificētājs, pārējās verificācijas darbības uzticēdams ārpalpojumu sniedzējiem, ievēro II pielikumā minētās saskaņotās standarta relevantas prasības.

Taču fizisku personu nolīgšana verificācijas darbību veikšanai nav uzticēšana ārpalpojumu sniedzējam pirmās daļas nolūkā, ja verificētājs šo personu nolīgšanā ievēro II pielikumā minētās saskaņotās standarta relevantas prasības.

6. Verificētājs izstrādā, dokumentē, īsteno un uztur procesu, lai nodrošinātu verificētāja, tā paša tiesību subjekta citu daļu, citu 4. punktā minēto organizāciju un visa verifikācijā iesaistītā personāla un nolīgto darbinieku pastāvīgu neitralitāti un neatkarību. Šajā procesā ietilpst mehānisms, ar ko aizsargā verificētāja neitralitāti un neatkarību, un tas atbilst II pielikumā minētā saskaņotā standarta relevantajām prasībām.

7. Ja ES ETS galvenais auditors ir veicis konkrēta gaisa kuģa operatora sešas gada verifikācijas, tad ES ETS galvenais auditors uz trim gadiem pārstāj sniegt verifikācijas pakalpojumus šim gaisa kuģa operatoram. Sešu gadu ilgais maksimālais periods attiecas uz visām attiecībā uz gaisa kuģa operatoru veiktajām siltumnīcefekta gāzu verifikācijām, kas uzsāktas pēc šīs regulas stāšanās spēkā.

IV NODAĻA

AKREDITĀCIJA

44. pants

Akreditācija

Verificētājs, kurš operatoram vai gaisakuģa operatoram izdod verifikācijas ziņojumu, ir akreditēts attiecībā uz I pielikumā minēto darbību jomu, kurā verificētājs veic operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma verifikāciju.

Ja tiek verificēti bāzlinijas datu ziņojumi vai jaunas iekārtas datu ziņojumi, verificētājs, kas operatoram izdod verifikācijas ziņojumu, ir akreditēts arī attiecībā uz I pielikumā minēto darbību grupu Nr. 98.

45. pants

Akreditācijas mērķi

Akreditācijas procesa un akreditēto verificētāju uzraudzības gaitā katra valsts akreditācijas struktūra novērtē, vai verificētājs un tā personāls, kas veic verifikācijas darbības,

- a) ir kompetents verificēt operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu saskaņā ar šo regulu;
- b) operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu verificē saskaņā ar šo regulu;
- c) atbilst III nodaļā izklāstītajām prasībām.

46. pants

Akreditācijas pieprasījums

1. Jebkura juridiska persona vai cits tiesību subjekts var pieprasīt akreditāciju saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 5. panta 1. punktu un šīs nodaļas noteikumiem.

Pieprasījumā ietver informāciju, kas vajadzīga saskaņā ar III pielikumā minēto saskaņoto standartu.

2. Papildus šā panta 1. punktā minētajai informācijai pieteikuma iesniedzējs pirms 45. pantā minētā novērtējuma uzsākšanas valsts akreditācijas struktūras rīcībā nodod arī

- a) visu informāciju, ko pieprasa valsts akreditācijas struktūra;
- b) procedūras un informāciju par 41. panta 1. punktā minētajiem procesiem un informāciju par kvalitātes vadības sistēmu, kas minēta 41. panta 2. punktā;
- c) 36. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā minētos kompetences kritērijus, 36. pantā aprakstītā kompetences procesa rezultātus, kā arī citu attiecīgo dokumentāciju par visa verifikācijas darbības iesaistītā personāla kompetenci;
- d) informāciju par 43. panta 6. punktā minēto procesu, kura mērķis ir nodrošināt pastāvīgu neitralitāti un neatkarību, tostarp attiecīgos dokumentus par pieteikuma iesniedzēja un tā personāla neitralitāti un neatkarību;
- e) informāciju par operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumu verifikācijā iesaistītajiem tehniskajiem ekspertiem un galveno personālu;
- f) sistēmu un procesu, kuru mērķis ir nodrošināt pienācīgu iekšējo verifikācijas dokumentāciju;
- g) citus attiecīgos dokumentus, kas minēti 42. panta 1. punktā.

47. pants

Sagatavošanās novērtējumam

1. Sagatavojoties 45. pantā minētajam novērtējumam, katra valsts akreditācijas struktūra ņem vērā tās jomas sarežģītību, attiecībā uz kuru pieteikuma iesniedzējs pieprasa akreditāciju, kā arī 41. panta 2. punktā minētās kvalitātes vadības sistēmas sarežģītību, 41. panta 1. punktā minētās procedūras un informāciju par procesiem un ģeogrāfisko teritoriju, kurā pieteikuma iesniedzējs veic vai plāno veikt verifikāciju.
2. Šīs regulas nolūkā valsts akreditācijas struktūra ievēro minimālās prasības, kas noteiktas III pielikumā minētajā saskaņotajā standartā.

48. pants

Novērtēšana

1. Novērtēšanas komanda, kas minēta 58. pantā, veic vismaz šādas darbības, lai veiktu 45. pantā minēto novērtējumu:
 - a) izskata visus relevantos 46. pantā minētos dokumentus un ierakstus;
 - b) apmeklē pieteikuma iesniedzēja telpas, lai izskatītu iekšējās verifikācijas dokumentācijas reprezentatīvu paraugu, novērtētu pieteikuma iesniedzēja kvalitātes vadības sistēmas ieviešanu un 41. pantā minētās procedūras vai procesus;
 - c) novēro pieprasītās akreditācijas jomas reprezentatīvu daļu un novērtē reprezentatīvu skaitu operatora vai gaisakuģa operatora ziņojuma verificēšanā iesaistītā personāla, pārbaudot viņu sniegumu un kompetenci, lai nodrošinātu, ka darbinieki rīkojas saskaņā ar šo regulu.

Veicot šīs darbības, novērtēšanas komanda ievēro prasības, kas noteiktas III pielikumā minētajā saskaņotajā standartā.

2. Novērtēšanas komanda ziņo pieteikuma iesniedzējam par konstatējumiem un nesaskanībām saskaņā ar III pielikumā minētā saskaņotā standarta prasībām un prasa pieteikuma iesniedzējam atbildēt uz paziņotajiem konstatējumiem un nesaskanībām atbilstoši minētajiem noteikumiem.
3. Pieteikuma iesniedzējs veic korektīvus pasākumus, lai novērstu visas saskaņā ar 2. punktu paziņotās nesaskanības, un savā atbildē uz novērtēšanas komandas paziņotajiem konstatējumiem un nesaskanībām norāda, kādi pasākumi ir veikti vai tiek plānoti termiņā, ko valsts akreditācijas struktūra noteikusi atklāto nesaskanību novēršanai.
4. Valsts akreditācijas struktūra izskata pieteikuma iesniedzēja saskaņā ar 3. punktu iesniegtās atbildes saistībā ar konstatējumiem un nesaskanībām.

Ja valsts akreditācijas struktūra atzīst pieteikuma iesniedzēja atbildi par nepietiekamu vai neefektīvu, tā pieprasa no pieteikuma iesniedzēja papildu informāciju vai rīcību. Turklāt valsts akreditācijas struktūra var pieprasīt pierādījumus par veikto pasākumu efektīvu īstenošanu vai veikt papildu novērtējumu, lai novērtētu, vai korektīvie pasākumi īstenoti efektīvi.

49. pants

Akreditācijas lēmums un akreditācijas sertifikāts

1. Valsts akreditācijas struktūra, sagatavojot un pieņemot lēmumu par to, vai piešķirt, pagarināt vai atjaunot pieteikuma iesniedzēja akreditāciju, ņem vērā III pielikumā minētajā saskaņotajā standartā izklāstītās prasības.
2. Ja valsts akreditācijas struktūra ir pieņēmusi lēmumu piešķirt, pagarināt vai atjaunot pieteikuma iesniedzēja akreditāciju, tā izsniedz akreditācijas sertifikātu.

Akreditācijas sertifikātā ietver vismaz to informāciju, kas vajadzīga, pamatojoties uz III pielikumā minēto saskaņoto standartu.

Akreditācijas sertifikāta derīguma termiņš nepārsniedz piecus gadus no dienas, kad valsts akreditācijas struktūra izsniegusi attiecīgo sertifikātu.

50. pants

Pārraudzība

1. Valsts akreditācijas struktūra veic katra verificētāja, kuram tā ir izsniegusi akreditācijas sertifikātu, ikgadējo pārraudzību.

Pārraudzība ietver vismaz:

- a) verificētāja telpu apmeklējumu, lai veiktu 48. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētās darbības;
 - b) pārliecināšanos par reprezentatīva skaita verificētāja darbinieku sniegumu un kompetenci saskaņā ar 48. panta 1. punkta c) apakšpunktu.
2. Valsts akreditācijas struktūra veic pirmo verificētāja pārraudzību saskaņā ar 1. punktu ne vēlāk kā 12 mēnešus pēc tam, kad šim verificētājam izsniegts akreditācijas sertifikāts.
 3. Valsts akreditācijas struktūra katra verificētāja pārraudzības plānu sagatavo tā, lai varētu novērtēt akreditācijas jomas reprezentatīvus paraugus, saskaņā ar III pielikumā minētajā saskaņotajā standartā noteiktajām prasībām.
 4. Balstoties uz 1. punktā minētās pārraudzības rezultātiem, valsts akreditācijas struktūra pieņem lēmumu, vai apstiprināt akreditācijas turpināšanu.
 5. Ja verificētājs veic verifikāciju citā dalībvalstī, verificētāju akreditējusī valsts akreditācijas struktūra var prasīt tās dalībvalsts valsts akreditācijas struktūrai, kurā tiek veikta verifikācija, īstenot pārraudzības darbības tās uzdevumā un tai uzņemties atbildību.

51. pants

Atkārtota novērtēšana

1. Pirms akreditācijas sertifikāta termiņa beigām valsts akreditācijas struktūra atkārtoti novērtē verificētāju, kuram tā izsniegusi akreditācijas sertifikātu, lai noteiktu, vai var pagarināt akreditācijas sertifikāta termiņu.
2. Valsts akreditācijas struktūra katra verificētāja atkārtotas novērtēšanas plānu sagatavo tā, lai varētu novērtēt akreditācijas jomas reprezentatīvus paraugus. Plānojot un veicot atkārtotu novērtēšanu, valsts akreditācijas struktūra ievēro III pielikumā minētajā saskaņotajā standartā noteiktās prasības.

52. pants

Ārkārtas novērtēšana

1. Valsts akreditācijas struktūra var jebkurā laikā veikt verificētāja ārkārtas novērtēšanu, lai nodrošinātu, ka verificētājs ievēro šīs regulas prasības.
2. Lai valsts akreditācijas iestāde struktūra varētu novērtēt ārkārtas novērtēšanas nepieciešamību, verificētājs nekavējoties informē valsts akreditācijas struktūru par jebkādam būtiskām izmaiņām, kas skar tā akreditāciju saistībā ar jebkādu tā statusa vai darbības aspektu. Būtiskas izmaiņas ietver izmaiņas, kas minētas III pielikumā minētajā saskaņotajā standartā.

53. pants

Akreditācijas jomas paplašināšana

Ja verificētājs piesakās uz piešķirtās akreditācijas jomas paplašināšanu, valsts akreditācijas struktūra veic nepieciešamās darbības, lai noteiktu, vai verificētājs atbilst 45. panta prasībām attiecībā uz pieprasīto akreditācijas jomas paplašināšanu.

54. pants

Administratīvi pasākumi

1. Valsts akreditācijas struktūra var apturēt, atsaukt vai sašaurināt verificētāja akreditāciju, ja verificētājs neatbilst šīs regulas prasībām.

Valsts akreditācijas struktūra aptur, atsauc vai sašaurina verificētāja akreditāciju, ja verificētājs iesniedz attiecīgu pieprasījumu.

Valsts akreditācijas struktūra izstrādā, dokumentē, īsteno un uztur akreditācijas apturēšanas, akreditācijas atsaukšanas un akreditācijas jomas sašaurināšanas procedūru.

2. Valsts akreditācijas struktūra aptur akreditāciju vai sašaurina akreditācijas jomu jebkurā no šādām situācijām:
 - a) verificētājs ir nopietni pārkāpis šīs regulas prasības;
 - b) verificētājs pastāvīgi un atkārtoti nav ievērojis šīs regulas prasības;
 - c) verificētājs ir pārkāpis citus konkrētus valsts akreditācijas struktūras noteikumus.

3. Valsts akreditācijas struktūra atsauc akreditāciju šādos gadījumos:
 - a) verificētājs nav novērsis iemeslus, kas bija pamatā lēmumam akreditācijas sertifikātu apturēt;
 - b) verificētāja augstākā līmeņa vadības loceklis vai verificētāja darbinieks, kas iesaistīts verificācijas darbībās saskaņā ar šo regulu, ir atzīts par vainīgu krāpšanā;
 - c) verificētājs ir apzināti sniedzis nepatiesu informāciju vai slēpis informāciju.
4. Valsts akreditācijas struktūras lēmumu akreditāciju apturēt, atsaukt vai sašaurināt tās jomu saskaņā ar 2. un 3. punktu var pārsūdzēt.

Dalībvalstis izveido procedūras šo pārsūdzību izskatīšanai.

5. Valsts akreditācijas struktūras lēmums akreditāciju apturēt, atsaukt vai sašaurināt tās jomu stājas spēkā ar tā paziņošanu verificētājam.

Valsts akreditācijas struktūra izbeidz akreditācijas sertifikāta apturēšanu, ja tā ir saņēmusi apmierinošu informāciju un ir pārliecināta, ka verificētājs atbilst šīs regulas prasībām.

V NODAĻA

PRASĪBAS AKREDITĀCIJAS STRUKTŪRĀM ATTIECĪBĀ UZ ETS VERIFICĒTĀJU AKREDITĒŠANU

55. pants

Valsts akreditācijas struktūra

1. Uzdevumus, kas saistīti ar šajā regulā paredzēto akreditēšanu, veic valsts akreditācijas struktūras, kuras izraudzītas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 4. panta 1. punktu.
2. Ja dalībvalsts nolemj atļaut sertificēt verificētājus, kas ir fiziskas personas, saskaņā ar šo regulu, tad uzdevumus, kas attiecas uz šo verificētāju sertifikāciju, uztic citai valsts iestādei, nevis valsts akreditācijas struktūrai, kas izraudzīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 4. panta 1. punktu.
3. Ja dalībvalsts nolemj izmantot 2. punktā paredzēto iespēju, tā nodrošina, ka attiecīgā valsts iestāde atbilst šīs regulas noteikumiem, tostarp tiem, kas noteikti 71. pantā, un iesniedz vajadzīgos dokumentāros pierādījumus saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 5. panta 2. punktu.
4. Valsts akreditācijas struktūra ir locekle struktūrā, kas atzīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 14. pantu.
5. Valsts akreditācijas struktūrai akreditēšanu uztic kā dalībvalsts oficiāli atzītu publiskās pārvaldes darbību, ja akreditēšanu tieši neveic publiskās pārvaldes iestādes.
6. Šīs regulas nolūkā valsts akreditācijas struktūra savas funkcijas veic saskaņā ar prasībām, kas noteiktas III pielikumā minētajā saskaņotajā standartā.

56. pants

Pārrobežu akreditācija

Ja dalībvalsts uzskata, ka nav ekonomiski izdevīgi vai ilgtspējīgi izraudzīt valsts akreditācijas struktūru vai sniegt akreditācijas pakalpojumus Direktīvas 2003/87/EK 15. panta nozīmē, šī dalībvalsts izmanto citas dalībvalsts valsts akreditācijas struktūru.

Attiecīgā dalībvalsts informē Komisiju un citas dalībvalstis.

57. pants

Neatkarība un neitralitāte

1. Valsts akreditācijas struktūra ir organizēta tā, lai tiktu garantēts, ka tā ir pilnīgi neatkarīga no verificētājiem, ko tā vērtē, un ka tā ievēro neitralitāti savās akreditācijas darbībās.
2. Lai to nodrošinātu, valsts akreditācijas struktūra nepiedāvā un nesniedz nekādas darbības vai pakalpojumus, ko sniedz verificētāji, kā arī nesniedz konsultāciju pakalpojumus, tai nepieder verificētāja akcijas un to ar verificētāju nesaista citādas finansiālas vai administratīvas intereses.
3. Neskarot 55. panta 2. punktu, valsts akreditācijas struktūras struktūra, pienākumi un uzdevumi ir skaidri nošķirti no kompetentās iestādes un citu valsts iestāžu struktūras, pienākumiem un uzdevumiem.

4. Valsts akreditācijas struktūra pieņem visus galīgos lēmumus par verificētāju akreditāciju.

Taču valsts akreditācijas struktūra var uzticēt dažas darbības apakšuzņēmējiem, ievērojot III pielikumā minētajā saskaņotajā standartā noteiktās prasības.

58. pants

Novērtēšanas komanda

1. Valsts akreditācijas struktūra katram konkrētam novērtējumam izraugās novērtēšanas komandu.
2. Novērtēšanas komandā ietilpst galvenais vērtētājs un, ja nepieciešams, piemērots skaits vērtētāju vai tehnisko ekspertu kādā specifiskā akreditācijas jomā.

Novērtēšanas komandā ir vismaz viena persona, kam ir zināšanas par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2018/2066 saistībā ar akreditācijas jomu un kam ir vajadzīgā kompetence un izpratne, lai novērtētu verificācijas darbības iekārtā vai pie gaisakuģa operatora attiecīgajā jomā, un vismaz viena persona, kas pārzina attiecīgos valsts tiesību aktus un vadlīnijas.

Ja valsts akreditācijas struktūra novērtē verificētāja kompetenci un sniegumu attiecībā uz šīs regulas I pielikumā minēto 98. jomu, novērtēšanas komandas sastāvā ir arī vismaz viena persona, kam ir zināšanas par tādu datu vākšanu, monitoringu un ziņošanu, kas ir relevanti bezmaksas iedalei saskaņā ar Regulu (ES) .../..., un kompetence un izpratne, kas vajadzīga, lai novērtētu verificācijas darbības minētajā jomā.

59. pants

Kompetences prasības vērtētājiem

1. Vērtētājs, novērtējot verificētāju, ir kompetents veikt IV nodaļā prasītās darbības. Tālab vērtētājs:
 - a) atbilst prasībām, kas noteiktas III pielikumā minētajā saskaņotajā standartā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 765/2008;
 - b) pārzina Direktīvu 2003/87/EK, Īstenošanas regulu (ES) 2018/2066, Regulu (ES) .../... gadījumos, kad vērtētāji vērtē verificētāja kompetenci un sniegumu šīs regulas I pielikumā norādītās 98. jomas vajadzībām, šo regulu, relevantos standartus un citus relevantos tiesību aktus, kā arī piemērojamās vadlīnijas;
 - c) mācībās ieguvis šīs regulas 38. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētās zināšanas par datu un informācijas revīziju vai var piekļūt personai, kam ir zināšanas un pieredze saistībā ar šādiem datiem un informāciju.
2. Galvenais vērtētājs atbilst 1. punktā noteiktajām kompetences prasībām, ir pierādījis, ka ir kompetents vadīt novērtēšanas komandu, un atbild par novērtēšanas veikšanu saskaņā ar šo regulu.
3. Iekšējiem izskatītājiem un personām, kuras pieņem lēmumus par akreditācijas piešķiršanu, paplašināšanu vai atjaunošanu, papildus 1. punktā minētajām kompetences prasībām ir akreditācijas novērtēšanai pietiekamas zināšanas un pieredze.

60. pants

Tehniskie eksperti

1. Valsts akreditācijas iestāde var novērtēšanas komandā iekļaut tehniskos ekspertus, kam ir padziļinātas zināšanas un specializācija konkrētā jautājumā, kas nepieciešamas, lai palīdzētu sniegtu galvenajam vērtētājam vai vērtētājam veikt novērtēšanas darbības.
2. Tehiskajam ekspertam ir kompetence, kas nepieciešama, lai efektīvi palīdzētu galvenajam vērtētājam un vērtētājam jautājumos, kur šāda eksperta zināšanas un specializācija ir vajadzīga. Tāpat tehniskais eksperts:
 - a) pārzina Direktīvu 2003/87/EK, Īstenošanas regulu (ES) 2018/2066, Regulu (ES) .../... gadījumos, kad tehniskais eksperts vērtē verificētāja kompetenci un sniegumu šīs regulas I pielikumā norādītās 98. jomas vajadzībām, šo regulu, relevantos standartus un citus relevantos tiesību aktus, kā arī piemērojamās vadlīnijas;
 - b) pietiekami labi izprot verificācijas darbības.
3. Tehniskie eksperti veic noteiktus uzdevumus, attiecīgās novērtēšanas komandas galvenajam vērtētājam uzņemoties vadību un pilnu atbildību.

*61. pants***Procedūras**

Valsts akreditācijas struktūra ievēro prasības, kas noteiktas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 8. pantu.

*62. pants***Sūdzības**

Ja valsts akreditācijas struktūra ir saņēmusi no kompetentās iestādes, operatora vai gaisakuģa operatora, vai citas ieinteresētās puses sūdzību par verificētāju, valsts akreditācijas struktūra saprātīgā termiņā, bet ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā kopš sūdzības saņemšanas:

- a) pieņem lēmumu par sūdzības pamatotību;
- b) nodrošina, ka attiecīgajam verificētājam tiek dota iespēja iesniegt savas piezīmes;
- c) veic atbilstīgus pasākumus, lai atrisinātu sūdzību;
- d) reģistrē sūdzību un veiktos pasākumus; un
- e) atbild sūdzības iesniedzējam.

*63. pants***Ziņas un dokumentācija**

1. Valsts akreditācijas struktūra glabā ziņas par katru akreditācijas procesā iesaistīto personu. Pie šādām ziņām pieder dokumenti, kas attiecas uz relevanto kvalifikāciju, mācībām, pieredzi, neitralitāti un kompetenci, kas vajadzīga, lai apliecinātu atbilstību šai regulai.
2. Valsts akreditācijas struktūra ziņas par verificētāju glabā atbilstīgi III pielikumā minētajam saskaņotajam standartam saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 765/2008.

*64. pants***Informācijas pieejamība un konfidencialitāte**

1. Valsts akreditācijas struktūra regulāri publisko un atjaunina informāciju par valsts akreditācijas struktūru un tās akreditācijas darbībām.
2. Valsts akreditācijas struktūra saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 8. panta 4. punktu veic atbilstīgus pasākumus, lai attiecīgā gadījumā aizsargātu iegūtās informācijas konfidencialitāti.

*65. pants***Salīdzinošā izvērtēšana**

1. Valsts akreditācijas struktūras regulāri iziet salīdzinošo izvērtēšanu.

Salīdzinošo izvērtēšanu organizē struktūra, kas atzīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 14. pantu.

2. Struktūra, kas atzīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 14. pantu, ievieš atbilstošus salīdzinošās izvērtēšanas kritērijus un efektīvu un neatkarīgu salīdzinošās izvērtēšanas procesu, lai novērtētu, vai:

- a) valsts akreditācijas struktūra, kura iziet salīdzinošo izvērtēšanu, akreditācijas darbības ir veikusi saskaņā ar IV nodaļu;
- b) valsts akreditācijas struktūra, kura iziet salīdzinošo izvērtēšanu, atbilst šajā nodaļā noteiktajām prasībām.

Kritēriji ietver kompetences prasības salīdzinošās izvērtēšanas veicējiem un salīdzinošās izvērtēšanas komandām, kuras ir konkrēti paredzētas siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai, kas izveidota ar Direktīvu 2003/87/EK.

3. Struktūra, kas atzīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 14. pantu, publisko valsts akreditācijas struktūras salīdzinošās izvērtēšanas rezultātus un paziņo tos Komisijai, valsts iestādēm, kas atbild par valsts akreditācijas struktūrām dalībvalstīs, dalībvalstu kompetentajai iestādei vai 70. panta 2. punktā minētajam kontaktpunktam.

4. Neskarot 1. punktu, ja valsts akreditācijas struktūra salīdzinošo izvērtēšanu, ko organizējusi struktūra, kas atzīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 14. pantu, ir sekmīgi izturējusi pirms šīs regulas stāšanās spēkā, tad pēc šīs regulas stāšanās spēkā šai valsts akreditācijas struktūrai vairs nav jāiziet jauna salīdzinošā izvērtēšana, ja tā spēj pierādīt atbilstību šai regulai.

Šajā nolūkā attiecīgā valsts akreditācijas struktūra iesniedz pieprasījumu un vajadzīgos dokumentus struktūrai, kas atzīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 14. pantu.

Struktūra, kas atzīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 14. pantu, pieņem lēmumu, vai ir izpildīti nosacījumi atbrīvojuma piešķiršanai.

Atbrīvojums ir spēkā ne ilgāk kā trīs gadus no dienas, kad lēmums paziņots valsts akreditācijas struktūrai.

5. Valsts iestādei, kas saskaņā ar 55. panta 2. punktu ir pilnvarota veikt uzdevumus saistībā ar tādu verificētāju sertifikāciju, kas ir fiziskas personas, saskaņā ar šo regulu ir jābūt ar tādu uzticamības līmeni, kurš ir līdzvērtīgs valsts akreditācijas struktūrām, kas sekmīgi izgājušas salīdzinošo izvērtēšanu.

Šajā nolūkā attiecīgā dalībvalsts uzreiz pēc tam, kad pieņēmusi lēmumus, ar ko pilnvaro valsts iestādi veikt sertifikāciju, sniedz Komisijai un pārējām dalībvalstīm visus relevantos dokumentāros pierādījumus. Neviens valsts iestāde nesertificē verificētājus šīs regulas nolūkā, iekams attiecīgā dalībvalsts nav sniegusi šos dokumentāros pierādījumus.

Attiecīgā dalībvalsts periodiski izskata valsts iestādes darbību, lai nodrošinātu, ka tā vēl aizvien uztur minēto uzticamības līmeni, un informē par to Komisiju.

66. pants

Korektīva darbība

1. Dalībvalstis savas valsts akreditācijas struktūras regulāri uzrauga, lai nodrošinātu, ka tās pastāvīgi izpilda šīs regulas prasības, ņemot vērā saskaņā ar 65. pantu veiktās salīdzinošās izvērtēšanas rezultātus.
2. Ja valsts akreditācijas struktūra nepilda šajā regulā noteiktās prasības vai pienākumus, attiecīgā dalībvalsts veic pienācīgus korektīvus pasākumus vai nodrošina, ka šādi korektīvi pasākumi tiek veikti, un informē par to Komisiju.

67. pants

Verificētāju savstarpējā atzišana

1. Dalībvalstis atzīst to pakalpojumu līdzvērtību, kurus sniedz valsts akreditācijas struktūras, kas sekmīgi izgājušas salīdzinošo izvērtēšanu. Dalībvalstis akceptē šo valsts akreditācijas struktūru akreditēto verificētāju sertifikātus un ievēro šo verificētāju tiesības veikt verifikāciju savas akreditācijas jomas ietvaros.
2. Ja valsts akreditācijas struktūra nav izgājusi pilnu salīdzinošās izvērtēšanas procesu, dalībvalstis šīs valsts akreditācijas struktūras akreditēto verificētāju akreditācijas sertifikātus akceptē ar nosacījumu, ka struktūra, kas atzīta saskaņā ar Regulas Nr. (EK) 765/2008 14. pantu, ir uzsākusi šīs valsts akreditācijas struktūras salīdzinošo izvērtēšanu un nav konstatējusi nevienu šīs valsts akreditācijas struktūras neatbilstību šai regulai.
3. Ja verificētāju sertifikāciju veic 55. panta 2. punktā minētā valsts iestāde, dalībvalstis akceptē šīs iestādes izdoto sertifikātu un ievēro sertificēto verificētāju tiesības veikt verifikāciju savas sertifikācijas jomas ietvaros.

68. pants

Sniegto pakalpojumu uzraudzība

Ja dalībvalsts saskaņā ar Direktīvas 2006/123/EK 31. panta 4. punktu veiktās inspekcijas gaitā ir konstatējusi, ka verificētājs neatbilst šai regulai, minētās dalībvalsts kompetentā iestāde vai valsts akreditācijas struktūra informē valsts akreditācijas struktūru, kura verificētāju ir akreditējusi.

Valsts akreditācijas struktūra, kas akreditējusi verificētāju, uzskata šīs informācijas paziņošanu par sūdzību šīs regulas 62. panta nozīmē un attiecīgi rīkojas un atbild kompetentajai iestādei vai valsts akreditācijas struktūrai saskaņā ar šīs regulas 73. panta 2. punkta otro daļu.

69. pants

Elektroniska datu apmaiņa un automatizēto sistēmu izmantošana

1. Dalībvalstis var pieprasīt, lai verificētāji verifikācijas ziņojumiem izmanto elektroniskas veidnes vai speciālus datņu formātus saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 74. panta 1. punktu vai Deleģētās regulas (ES) .../... 13. pantu.

2. Var darīt pieejamas standarta elektroniskās veidnes vai datņu formāta specifikācijas citādi saziņai starp operatoru, gaisakuģa operatoru, verificētāju, kompetento iestādi un valsts akreditācijas struktūru saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 74. panta 2. punktu.

VI NODAĻA

INFORMĀCIJAS APMAIŅA

70. pants

Informācijas apmaiņa un kontaktpunkti

1. Dalībvalstis izveido efektīvu attiecīgās informācijas apmaiņu un efektīvu sadarbību starp savu valsts akreditācijas struktūru, vai – attiecīgā gadījumā – valsts iestādi, kas ir pilnvarota veikt verificētāju sertifikāciju, un kompetento iestādi.
2. Ja dalībvalstī ir izraudzīta vairāk nekā viena kompetentā iestāde saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 18. pantu, dalībvalsts vienu no šīm kompetentajām iestādēm pilnvaro par informācijas apmaiņas kontaktpunktu, kas koordinē 1. punktā minēto sadarbību un veic šajā nodaļā minētās darbības.

71. pants

Akreditācijas darba programma un vadības ziņojums

1. Katru gadu līdz 31. decembrim valsts akreditācijas struktūra katras dalībvalsts kompetentajai iestādei iesniedz akreditācijas darba programmu, kas ietver sarakstu ar verificētājiem, kurus šī valsts akreditācijas struktūra ir akreditējusi un kuri tai saskaņā ar 77. pantu ir paziņojuši, ka ir nodomājuši veikt verifikāciju šajās dalībvalstīs. Akreditācijas darba programmā ietver vismaz šādu informāciju par katru verificētāju:

- a) paredzamais verifikācijas laiks un vieta;
- b) informācija par darbībām, ko valsts akreditācijas struktūra plānousi veikt saistībā ar šo verificētāju, jo īpaši pārraudzības un atkārtotas novērtēšanas darbībām;
- c) datumi, kad valsts akreditācijas struktūra paredz veikt novērošanas pārbaudes (prasmes pārbaudes), lai novērtētu verificētāju, tostarp to operatoru vai gaisa kuģu ekspluatantu adreses un kontaktinformācija, kurus plānots apmeklēt novērošanas pārbaudes laikā;
- d) informācija par to, vai valsts akreditācijas struktūra ir lūgusi, lai valsts akreditācijas struktūra no tās dalībvalsts, kurā verificētājs veic verifikāciju, veic pārraudzības darbības.

Ja pirmajā daļā minētā informācija ir mainījusies, valsts akreditācijas struktūra līdz katra gada 31. janvārim kompetentajai iestādei iesniedz atjauninātu darba programmu.

2. Pēc akreditācijas darba programmas iesniegšanas saskaņā ar 1. pantu kompetentā iestāde sniedz valsts akreditācijas struktūrai visu relevanto informāciju, tostarp par relevantajiem tiesību aktiem un vadlīnijām.

3. Katru gadu līdz 1. jūnijam valsts akreditācijas struktūra iesniedz kompetentajai iestādei vadības ziņojumu. Vadības ziņojumā iekļauj vismaz šādu informāciju par katru verificētāju, kuru akreditējusi šī valsts akreditācijas struktūra:

- a) šīs valsts akreditācijas iestādes attiecīgajā periodā akreditēto jauno verificētāju akreditācijas dati, tostarp šo verificētāju akreditācijas joma;
- b) visas izmaiņas šo verificētāju akreditācijas jomā;
- c) kopsavilkums par valsts akreditācijas iestādes veikto pārraudzības un atkārtotas novērtēšanas darbību rezultātiem;
- d) kopsavilkums par veikto ārkārtas novērtējumu rezultātiem, tostarp šādu ārkārtas novērtējumu uzsākšanas iemesli;
- e) visas kopš pēdējā vadības ziņojuma par verificētāju iesniegtās sūdzības un valsts akreditācijas struktūras veiktās darbības;
- f) informācija par pasākumiem, ko valsts akreditācijas struktūra ir veikusi, reaģējot uz informāciju, kas saņemta no kompetentās iestādes, izņemot gadījumus, kad valsts akreditācijas iestāde šo informāciju uzskata par sūdzību 62. panta nozīmē.

72. pants

Informācijas apmaiņa par administratīviem pasākumiem

Ja valsts akreditācijas struktūra ir verificētajam piemērojusi administratīvus pasākumus saskaņā ar 54. pantu vai ja akreditācijas apturēšana ir izbeigta, vai ja ar pārsūdzības lēmumu ir atcelts valsts akreditācijas struktūras lēmums piemērot 54. pantā minētos administratīvos pasākumus, valsts akreditācijas struktūra informē:

- a) kompetento iestādi tajā dalībvalstī, kurā verificētais ir akreditēts;
- b) kompetento iestādi un valsts akreditācijas struktūru katrā dalībvalstī, kurā verificētais veic verifikāciju.

73. pants

Informācijas apmaiņa, ko veic kompetentā iestāde

1. Tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā verificētais veic verifikāciju, ik gadu sniedz vismaz šādu informāciju valsts akreditācijas struktūrai, kas akreditējusi verificētāju:

- a) operatora un gaisakuģa operatora ziņojuma un verifikācijas ziņojumu pārbaudes atbilstīgos rezultātus, jo īpaši par visām konstatētajām verificētāja neatbilstībām šai regulai;
- b) operatora vai gaisakuģa operatora inspekcijas rezultātus, ja šie rezultāti ir būtiski valsts akreditācijas struktūrai saistībā ar verificētāja akreditāciju un uzraudzību vai ja šie rezultāti ietver konstatētas verificētāja neatbilstības šai regulai;
- c) par tā verificētāja iekšējās verifikācijas dokumentācijas izvērtējuma rezultātiem, kura iekšējās verifikācijas dokumentāciju kompetentā iestāde izvērtējusi saskaņā ar 26. panta 3. punktu;
- d) par kompetentās iestādes saņemtajām sūdzībām par verificētāju.

2. Ja 1. punktā minētā informācija liecina par to, ka kompetentā iestāde ir konstatējusi verificētāja neatbilstību šai regulai, valsts akreditācijas struktūra uzskata šīs informācijas paziņojumu par kompetentās iestādes sūdzību par šo verificētāju 62. panta nozīmē.

Valsts akreditācijas struktūra attiecīgi rīkojas, lai reaģētu uz šādu informāciju, un saprātīgā laika sprīdī, bet ne vēlāk trīs mēnešu laikā pēc tās saņemšanas sniedz atbildi kompetentajai iestādei. Valsts akreditācijas struktūra savā atbildē informē kompetento iestādi par veiktajiem pasākumiem un attiecīgā gadījumā par verificētajam piemērotajiem administratīvajiem pasākumiem.

74. pants

Informācijas apmaiņa par pārraudzību

1. Ja valsts akreditācijas struktūrai dalībvalstī, kurā verificētais veic verifikāciju, tiek prasīts veikt pārraudzības darbības saskaņā ar 50. panta 5. punktu, šī valsts akreditācijas struktūra ziņo par saviem konstatējumiem tai valsts akreditācijas struktūrai, kura akreditējusi verificētāju, izņemot gadījumus, kad abas valsts akreditācijas struktūras nolēmušas citādi.

2. Verificētāju akreditējusi valsts akreditācijas struktūra ņem vērā 1. punktā minētos konstatējumus, novērtējot, vai verificētais atbilst šajā regulā noteiktajām prasībām.

3. Ja 1. punktā minētie konstatējumi liecina par to, ka verificētais neievēro šo regulu, verificētāju akreditējusi valsts akreditācijas struktūra veic attiecīgus pasākumus saskaņā ar šo regulu un informē valsts akreditācijas struktūru, kas veikusi pārraudzības pasākumus attiecībā uz šādiem aspektiem:

- a) kādus pasākumus veikusi valsts akreditācijas struktūra, kura verificētāju akreditējusi;
- b) attiecīgā gadījumā – kā verificētais atrisinājis konstatētās problēmas;
- c) attiecīgā gadījumā – kādi administratīvie pasākumi piemēroti verificētajam.

75. pants

Informācijas apmaiņa ar dalībvalsti, kurā verificētājs reģistrēts

Ja verificētāju ir akreditējusi valsts akreditācijas struktūra citā dalībvalstī, nevis tajā, kur tas ir reģistrēts, tad 71. pantā minēto akreditācijas darba programmu un vadības ziņojumu un 72. pantā minēto informāciju iesniedz arī kompetentajai iestādei tajā dalībvalstī, kurā verificētājs ir reģistrēts.

76. pants

Akreditētu verificētāju datubāzes

1. Valsts akreditācijas struktūras un attiecīgā gadījumā 55. panta 2. punktā minētās valsts iestādes izveido un uztur datubāzi un ļauj piekļūt šai datubāzei citām valsts akreditācijas struktūrām, valsts iestādēm, verificētājiem, operatoriem, gaisakuģa operatoriem un kompetentajām iestādēm.

Struktūra, kas atzīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 765/2008 14. pantu, sekmē un harmonizē piekļuvi datubāzēm, lai nodrošinātu efektīvas un izmaksefektīvas saziņas iespēju starp valsts akreditācijas struktūrām, verificētājiem, operatoriem, gaisakuģa operatoriem un kompetentajām iestādēm, un var salāgot šīs datubāzes vienotā un centralizētā datubāzē.

2. 1. punktā minētā datubāze ietver vismaz šādu informāciju:

- a) katra valsts akreditācijas struktūras akreditētā verificētāja nosaukums un adrese;
- b) dalībvalstis, kurās verificētājs veic verifikāciju;
- c) katra verificētāja akreditācijas joma;
- d) datums, kad akreditācija piešķirta, un akreditācijas termiņa beigu datums;
- e) informācija par visiem administratīviem pasākumiem, kas piemēroti verificētājam.

Informācija ir publiski pieejama.

77. pants

Verificētāju paziņojumi

1. Lai valsts akreditācijas struktūra varētu sagatavot 71. pantā minēto akreditācijas darba programmu un vadības ziņojumu, verificētājs līdz katra gada 15. novembrim valsts akreditācijas struktūrai, kas akreditējusi verificētāju, nosūta šādu informāciju:

- a) verificētāja plānoto verifikāciju laiks un vieta;
- b) to operatoru vai gaisakuģa operatoru adreses un kontaktinformācija, kuru emisiju ziņojumi, tonnkilometru ziņojumi, bāzlinijas datu ziņojumi vai jaunas iekārtas datu ziņojumi tiks verificēti;
- c) verificēšanas komandas locekļu vārdi un akreditācijas joma, kurā ietilpst operatora vai gaisakuģa operatora darbība.

2. Ja 1. punktā minētajā informācijā rodas izmaiņas, verificētājs paziņo šīs izmaiņas akreditācijas struktūrai termiņā, par kuru vienojas ar šo valsts akreditācijas struktūru.

VII NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

78. pants

Regulas (ES) Nr. 600/2012 atcelšana un pārejas noteikumi

1. Regulu (ES) Nr. 600/2012 atceļ no 2019. gada 1. janvāra vai no dienas, kad spēkā stājas šī regula, atkarībā no tā, kurš datums ir vēlāks.

Atsauces uz atcelto regulu uzskata par atsaucēm uz šo regulu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu IV pielikumā.

2. Regulas (ES) Nr. 600/2012 noteikumus turpina piemērot to emisiju un – attiecīgā gadījumā – darbības datu verifikācijai, kas rodas pirms 2019. gada 1. janvāra.

79. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2019. gada 1. janvāra vai no dienas, kad šī regula spēkā, atkarībā no tā, kurš datums ir vēlāks.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2018. gada 19. decembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs
Jean-Claude JUNCKER

I PIELIKUMS

Verificētāju akreditācijas joma

Verificētāju akreditācijas joma tiek norādīta akreditācijas sertifikātā, izmantojot tālāk uzskaitītās darbību grupas saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK I pielikumu un citas darbības atbilstoši Direktīvas 2003/87/EK 10.a un 24. pantam. Šos noteikumus līdzvērtīgi piemēro verificētajiem, ko sertificē valsts iestāde saskaņā ar šīs regulas 55. panta 2. punktu.

Darbības grupas Nr.	Akreditācijas darbības joma
1a	Degvielas sadedzināšana iekārtās, kur tiek izmantotas tikai komerciālas standartdegvielas, kuras definētas Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2018/2066, vai kur A vai B kategorijas iekārtās tiek izmantota dabasgāze.
1b	Degvielas/kurināmā sadedzināšana iekārtās, bez ierobežojumiem
2	Minerāleļļas rafinēšana
3	— Koksas ražošana — Metāla rūdas (tostarp sēra rūdas) apdedzināšana vai saķepināšana, tostarp granulēšana — Čuguna vai tērauda ražošana (pirmējā vai otrējā kausēšana), tostarp nepārtrauktā liešana
4	— Melno metālu ražošana vai apstrāde (ieskaitot dzelzs sakausējumus) — Sekundārā alumīnija ražošana — Krāsaino metālu ražošana vai pārstrāde, ieskaitot sakausējumu ražošanu
5	Primārā alumīnija ražošana (CO ₂ un PFC emisijas)
6	— Cementa klinkera ražošana — Kaļķu ražošana vai dolomīta vai magnēzīta kalcinēšana — Stikla, tostarp stiklšķiedras izgatavošana — Apdedzinātu keramikas izstrādājumu ražošana — Minerālvates izolācijas materiāla ražošana — Ģipša žāvēšana vai kalcinēšana, vai ģipškartona un citu ģipša izstrādājumu ražošana
7	— Pulpas ražošana no koksnes vai citiem šķiedrainiem materiāliem — Papīra vai kartona ražošana
8	— Tehniskā oglekļa ražošana — Amonjaka ražošana — Organisko ķīmisko vielu lielapjoma ražošana, izmantojot krekingu, riformingu, daļēju vai pilnu oksidāciju vai līdzīgus procesus — Ūdeņraža (H ₂) ražošana un sintēzes gāzes ražošana, izmantojot riformingu vai daļēju oksidēšanu — Nātrija karbonāta (Na ₂ CO ₃) un nātrija bikarbonāta (NaHCO ₃) ražošana
9	— Slāpekļskābes ražošana (CO ₂ un N ₂ O emisijas) — Adipīnskābes ražošana (CO ₂ un N ₂ O emisijas) — Glioksāla un glioksālskābes ražošana (CO ₂ un N ₂ O emisijas)
10	— Siltumnīcefekta gāzu uztveršana no iekārtām, uz kurām attiecas Direktīva 2003/87/EK, lai tās transportētu un ģeoloģiski uzglabātu krātuvēs, kas atļautas saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK — Siltumnīcefekta gāzu transportēšana pa cauruļvadiem uz ģeoloģiskas uzglabāšanas krātuvēm, kas atļautas saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK

Darbības grupas Nr.	Akreditācijas darbības joma
11	Siltumnīcefekta gāzu ģeoloģiska uzglabāšana krātuvēs, kas atļautas saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK
12	Aviācijas darbības (emisiju un tonnkilometru dati)
98	Citas darbības saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.a pantu
99	Citas darbības, kuras dalībvalsts iekļāvusi saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 24. pantu kā darbības, kas detalizēti jānorāda akreditācijas sertifikātā

II PIELIKUMS

Prasības verificētājiem

Attiecībā uz prasībām verificētājiem izmanto saskaņoto standartu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 765/2008 – standartu par prasībām siltumnīcefekta gāzu validācijas un verifikācijas iestādēm to izmantošanai akreditācijā vai citos atzīšanas veidos. Papildus izmanto procedūras, procesus un pasākumus, kas aprakstīti 41. panta 1. punktā:

- a) process un politika komunikācijai ar operatoru vai gaisakuģa operatoru un citām iesaistītām pusēm;
 - b) pienācīgi pasākumi iegūtās informācijas konfidencialitātes aizsargāšanai;
 - c) pārsūdzību izskatīšanas process;
 - d) sūdzību izskatīšanas process (tostarp orientējoši termiņi);
 - e) izskatīta verifikācijas ziņojuma izdošanas process, ja verifikācijas ziņojumā vai operatora vai gaisakuģa operatora ziņojumā ir konstatēta kļūda pēc tam, kad verificētājs ir izdevis verifikācijas ziņojumu operatoram vai gaisakuģa operatoram tālākai iesniegšanai kompetentajai iestādei;
 - f) procedūra vai process verifikācijas darbību uzticēšanai līgumdarbu veidā citām organizācijām.
-

*III PIELIKUMS***Minimālās prasības, kas attiecas uz akreditācijas procesu un akreditācijas struktūrām**

Attiecībā uz minimālajām akreditācijas prasībām piemēro saskaņoto standartu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 765/2008 – standartu par vispārējām prasībām akreditācijas institūcijām, kuras akreditē atbilstības novērtēšanas institūcijas.

IV PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Komisijas Regula (ES) Nr. 600/2012	Šī regula
1. līdz 31. pants	1. līdz 31. pants
—	32. pants
32. līdz 78. pants	33. līdz 79. pants
I līdz III pielikums	I līdz III pielikums
—	IV pielikums